

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Mocsunk meséi gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40—66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix.	549
Gazdasági levél. — Szász Ferencz	549
Gazdanapok Kolozsváron. — Török Bálint	550
Meg kell-e halnunk? — Schiller Ottó	550
Erdélyrészi „hegyvidéki” határgazdasági rendszerek. — Dr. Cséser Lajos	551
A szuperfoszfát nemzetgazdasági fontossága. — Matlaszkovszky Tádé	552
Könyvismertetés	553
Kérdések és feleletek	553
Kérdések: Homokon trágya rozs alá. B. F. — Mésztrágyázás. K. J. — Répactetés. W. L. — Údvar befűvesedése ellen. G. S.	
Feleletek: Northon-féle kút zöldséges kertben. Stark Dezső. — Miként hordjunk és csépeljünk. Szűcs János. — Tarlóbuktatás fogasolása. S. Mező Károly. — Magas gyümölcsfák alatti talaj kihasználása. Végh Kálmán, Mátyás. — Balogh Bálint. — Szalmabor. Sz. G.	
Aprók	554
Hírek	554

SZEMLE.

(Az időjárás úgy látszik jobbra fordul. — Nagyobb kínálat folytán némi áresések a tőzsdén. — A kereskedelmi miniszternek a földmivelés ügyet pártoló programja. — A szájszél- és körömfájás terjedésének réme.)

Változó még mindig az időjárás. Ilyen híreket kapunk mindenfelől. És mégis kellemesen érint hogy a melegebb napok időszaka úgy látszik bekövetkezett. Pedig f. hó 2-ik és 3-ikán ugyancsak kijutott nekünk a Balaton mellett dúló óriási viharokból és felhőszakadásokból. Na végre-valahára remélnünk kell, mert a remény sohasem hal ki az emberi és gazdai szivekből. Bár csak úgy lenne. Igaz, hogy eső után köpönyeg! Mert mérhetetlen károkat okozott a gabonákban, az aratás és hordás idejében az eső és a termésekben a sok árvíz. A terméseredmények igen változók. Így a Bácska egynemelyik részéből mesés és nehéz buzákat jeleznek, de annál rosszabb zabterméseket, másfelől pedig vagy ocsut, vagy pedig kiesirázott magot. Több helyen a burgonyában a phitophtora és a még veszedelmesebb gyűrűs betegség máris nagy károkat okozott. A tengeriről is különbözők a tudósítások. Most melege volna szüksége. Szlavoniából átlagos 10—11, rozs 8—9, árpából 12 q termést jelentenek kat. holdankint. Ha igaz!

E hét derekán azonban reményeinkben csatlódtunk. Zuhog az eső!

Az árakat illetőleg e héten nagyobb lévén a kínálat néhány fillérenyi visszaesés mutatkozott valamennyi gabonanemben; a saison cikkben az árpában pedig teljes üzlettelenség mutatkozott. Pedig e cikk minősége nagyon is változó az idén. A legjobbtól egészen a legnyomorúsá-

gosabbig mindenféle fellelhető. A világpiacra is nagy arányú lévén a kínálat, némi áresés volt észlelhető. Amerikában a buza $1\frac{3}{4}$ — $1\frac{3}{8}$ cent, Berlinben $1\frac{1}{2}$ márká, Liverpoolban $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{8}$ penny és Párisban 10 centimes-el esett. Viszont az Északamerikai Egyesült-Államokban a nagy hőség és aszály a kukorica természeteséyleit állítólá 30—40%-kal apasztotta. Várjuk a kialakulást!

Harkányi János nagyszentmiklósi beszéde foglalkoztatta e héten a gazdákat. Két programmpontot adott, mely a földmivélést közelebből érdekli: a tőzsdereform és az utak kiépítése. Mindkettő kívánatos is volna, ha ugyanis gróf Zselénszky Róbert kedvence és utóbb cserbenhagyottja, a határidős üzleti játék megszüntette és az utak kiépítésére és jókarban tartására nagy gond fordítatik. Temérdek a tönkrement ut és különösen az idén, midőn az árvizek azokat tönkretették, de midőn a hadsereg fejlesztése miatt a legnagyobb takarékoság motóját hangsúlyozta a miniszter, aligha számíthatunk a program megvalósítására. A tőzsdereformnál pedig mindkét fél a merkantilistákat és gazdákat akarja egyaránt kielégíteni, a mi kemény dió. Ugy hisszük, hogy verba volant!

Mint a hogy már jeleztük mi a szájszél- és körömfájás és egyéb betegségek terjedésének eszterdejét éljük. Rettenetes csapásról kapunk hírt, mely abban kulminál, hogy a kisujszállásiaknak Hajdumegyében, a Hortobágy melletti kecskósi közlegelőjén a szarvasmarhaállomány közt a szájszél- és körömfájás fellépett és e miatt a legelő egész szarvasmarhaállományát zár alá vették. Most, hogy a hordás ideje elérkezett, a gazdáknak szüksége volt a kecskósi legelőn levő ökrökre. S a földmivelésügyi miniszterium engedélyével ötvenhat vagonban ötszázötvenkilenc ökröt haza is szállítottak és szétesztették maguk közt a gazdákat. Ugyde azonnal kitűnt, hogy az ökrök nagy része magával hozta a ragályos szájszél- és körömfájást s így meg van fertőzve Kisujszállásnak összes, hasított körmű állatállománya. A törvényhatósági állatorvos meg is állapította, hogy az ötszázötvenkilenc darab ökrökből kétszáznyolcvanhat darab szájszél- és körömfájós. A beteg állatokat szoros istálló alá helyezték. Hogy azonban a kór tovább huzcoltatik, az több mint bizonyos.

Gazdasági levél.

Irta: Szász Ferencz.

Pusztakamarás, 1913. aug. 3.

Gazdasági irodánk egyik sarkából gyökerestől kitépett s kékébe összekötött különböző szalmás gabonák gyönyörű szép fejait nézgetve, simogatva ki-kimorzsolgatom egyik-másikat s

minél szebb kalászra akadok, annál jobban elkeseredem, hogy a szép, fejlett kalászok testvéreit odakinn lábán vagy keresztben rothasztja, csiráztatja a folytonos eső, melynek már úgy látszik sohasem lesz vége. Sokat arattunk már, de hogy ment és hogy megy az aratás? Olyan formán, mint háborus időben a katonáskodás: folytonosan készen a meglepetésekre s már a legutolsó marokszedő leánykának is úgy jár a szeme jobbra-balra, hogy merről-felől tornyosulnak a fellegek, mint a gyiké. Elég ugyanis a legderüesebb égboltozaton egy darabka kis felhő, hogy pár perc múlva szakadjon belőle s hogy ne kapjon készületlenül, sietünk a kékék összehordásával, az alsó részét megtörjük, hogy ne feküdjön szeme nedves földön s aztán rakjuk fölibe a többi, lehetőleg tökéletesen, mert minél gondosabban rakódik a kereszt, annál kevésbé ázik át.

Hordásról, cséplésről még szó sincs, kinn van még minden lábán és keresztben. Az utak meg olyanok éppen, mint tavaly ősszel, mikor egy-egy szakaszon csak foszni-deszkák segítségével lehetett gépet szállítani.

A tavalyi komisz tengeri termés, továbbá az ideai cséplés késedelme meglátszik az egész vonalon, úgy hogy nem kell árvíz, nem kell földrengés, nem kell a csaták pusztító tüze, nem kell mindent elseprő orkánnak pusztítása, a nagy mindent tönkretévő jégverés a nyomor, az éhezés szülésére, megteszi azt szép csendesen a »jó, termékeny időjárás«, melynek révén nemcsak a szegényebb nép, hanem a jobbmódu gazdák is közel állanak a *nincsenhez*, mert hiszen most még van egy kevés a tavalyiból, még akad egy kis pénz a ládafiában, de a hóvá nem tesz az ember, onnan elfogy egyszer a sok is, ha mind vesz belőle. Jellemző a helyzetre, hogy most cséplés idején a falusi malmok 18.50—20 K-án adják hektoliterjét a tavalyi gyenge, nem egyszer penészes tengerinek s veszik az emberek s vennének többet is, ha volna honnan.

A állatárak is nagyon sülyedtek s még olcsó pénzen sem igen kell.

A tengeri verőfényekben elég jó, czimmerét, csövét hányja s van fekete bajszu is közte, de bizony hidegebb fekvésekben s különösen a későbbi vetések sinylődnek, áznak fáznak.

A rétek füve, hegyi kaszálók sarjuja kitünően fejlődik, csak az a baj, hogy a rétek egy részét eliszapolta az ár. A szénákat, Isten csudája képen, behordtuk az utolsó szális s úgy 480 székér I. osztályu, 130 székér II. osztályu szénánk csak volna s ha igaz a lesz Meteorának a szeptemberre jó idővel, hát lesz sarju meg tarlóhere is bőven, utóbbi természetesen csak úgy, ha idejében lesikerül a védnövény.

Gyümölcs rothad, hull, a mi érik méz izü.

Szőlő még áll, az egy olasz-rizlingen lépett fel a fürt peronoszpóra 6-szori permetezés és

Tisztelt Czim!

Van szerencsénk b. tudomására adni, hogy Állattenyésztési Osztályunk vezetője augusztus hó második felében, már az alpesi lehajtás megkezdésekor, Svájcba fog utazni több megrendelés foganatosítása végett.

Azon t. Tagjaink tehát, kik ezirányu szükségletüket ezen alkalommal öhajják biztosítani, sziveskedjenek megrendeléseiket minél előbb bejelenteni és ha az utazásban személyesen résztvenni akarnának, úgy ezen szándékukat is közölni kérjük.

Budapest, 1913 július hó.

Kiváló tisztelettel

Lényeges behozatali kedvezmény. Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete.

3-szori rézkénporozás daczára. Látna a veszedelmet, a szó szoros értelmében leszedettük a beteg fürtöket és elégettük. Most rézkénporozunk újra és újra.

*

Nem irok többet e szomorú állapotokról, irok egy még szomorubbról s ez az, hogy a veszendő magyar birtokok megmentésére már mindent el kell követnünk, különösen itt Erdélyben. Ezt a célt fogja szolgálni a szeptember 7-8-án Kolozsvárt az Erdélyi Gazdasági Egylet erdélyrészi tenyészállat és termény kiállítás keretében megtartandó országos birtokpolitikai gyűlés, melyre ez uton is felhívom a szíves olvasó figyelmét. Legyünk ott minél többen magyar gazdák, cseréljük ki gondolatainkat, igyekezzünk azoknak érvényt szerezni, hogy ne csak nagyhangu beszédek, hanem bekövetkezendő tettek is hirdessék majd a gyűlés sikerét, mert a tettek ideje nagyon is elérkezett. »Itt az idő. most vagy soha.«
»Periculum in mora«.

Gazdanapok Kolozsváron.

Irta: Török Bálint.

Soha olyan nagyarányú előkészületek nem előzték meg az Erdélyi Gazdasági Egylet három évenként rendezni szokott kiállításait, mint a milyen nagy apparátussal készülnek az idei XVII. erdélyrészi tenyészállat- és IX. mezőgazdasági gép- és terménykiállítás és vásárra. Az erdélyi gazdák mozgolódása természetes, mert a szeptember 7-ki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlés alkalmával Kolozsvárra az ország minden részéből egybeseregő magyar gazdatársadalomnak meg akarják mutatni, hogy igenis szükséges és megérdemli az erdélyi magyar gazdatársadalom, hogy foglalkozzanak vele és kapcsolatban a magyar nemzeti földbirtokpolitika kérdésével.

Szeptember hó 5-8. napjai lesznek az erdélyi, sőt mondhatjuk az egész magyar gazdatársadalomnak, mert ekkor kerülnek nyilvánosság elé azok a 10 évre visszamenő földbirtokforgalmi statisztikai adatok, a melyekből izelítőt volt már alkalma olvasni a gazdaközönségnek e lapok hasábjain, a »Szemle« rovatban.

Ez a statisztika csupán két vármegyéről szólott: Alsófehér és Nagyküküllő vármegyéről és már e két vármegyéről ismert adatok is elegendőek volnának arra, hogy haladéktalanul hozzálasson a kormány a magyar nemzeti földbirtokpolitika megteremtéséhez. Az E. G. E. szeptemberre elkészül az egész Erdély területéről szerzett ezirányú adatok statisztikai összeállításával és már előre felös, hogy reánk magyarokra a statisztikai összeállítás igen kedvezőtlenül fog kiütni.

Minél kedvezőtlenebb lesz azonban a helyzet, annál nagyobb joggal, nyomatékkal kérheti és követelheti az egész magyar gazdatársadalom a birtokpolitika kérdésének a sürgős megoldását.

Az a földbirtokpolitika, a mit az E. G. E. akar és a Gazdaszövetség hirdeti, elsősorban és hangsúlyozzuk: magyar nemzeti földbirtokpolitika. Ujabbán szeretik hangoztatni egyes körök a demokratikus földbirtokpolitikát. A kik ezt teszik, nincsenek tisztában a nemzeti földbirtokpolitika lényegével, mert hiszen ez már természeténél fogva demokratikus is! A kis és nagy embert egyaránt igyekszik földhöz juttatni csak becsületes és magyar legyen. Vannak vidékek, hol a kis-, közép- vagy nagybirtokok létesítése nemcsak indokolt, hanem egyenesen szükséges. Sőt kívánatos volna, hogy az állam hatalmának a keze a délkeleti exponált vidékeken állandóan ott legyen, örködjön a magyarság érdekei felett. A fogarasi ménesbirtok felosztásának terve nagyon meglepett és még ma sem tudjuk elhárítani, hogy ez komoly szándéka volna a földművelésügyi kormánynak, mert hiszen az ilyen birtokpolitika határozottan elítélendő volna.

A nemzeti földbirtokpolitika megalkotásának terén különben a társadalomnak is éppúgy nagy szerepe van, mint az államnak. A földbirtokváltozások mai állapotának ismerete alapján, az állam feladatait a kolozsvári országos nagygyűlést Bethlen István gróf, a társadalom feladatait pedig Tokaji László fogja megjelölni. A szeptember 7-én napvilágot látó statisztikai adatok lehetetlenné fogják tenni az altruista bank mentési képességének emlegetését, mert itt mentésről lesz szó, még pedig mintegy 150-180 millió korona értékű, 10 év alatt elkallódott, idegen kézre jutott magyar föld megmentéséről

és ily nagy értékkel szemben alig felemlíthető egy 16 millió korona alaptőke felett rendelkező banknál a mentési képessége.

A nagygyűlés a kiállítások tartama alatt lesz. E tenyészállat-kiállítás immár a XVII-ik lesz az E. G. E. rendezésében, a gép- és terménykiállítás pedig a IX-ik. A kiállítások 5-én d. e. nyílnak meg. 6-án nagy talajmivelő és gépbemutató. Lesz Kolozsvár város (gazd. ak. területén) és Szászfenes község határában. 7-én d. e. 10 órakor lesz a nagygyűlés, ezt követőleg nagy társas ebéd lesz, este pedig a Nemzeti Színházban diszelőadás a gazdák tiszteletére, 8-án, a kiállítások és vásárok utolsó napján kirándulások lesznek: a Zichy cseppkőbarlanghoz, a világhírű tordai hasadékhoz és a marosujvári gyönyörű sóbányákhoz.

Az a nem várt általános és nagy érdeklődés, annak már most julius derekán nyilvánul meg, már előre biztosítani látszik a kolozsvári gazdanapok fényes sikerét. E napokon tüntető számban kell megjelennie az erdélyi gazdákon kívül az egész nagy magyar gazdatársadalomnak Kolozsváron, hogy ledönthessük azt a nagy kínai falat, a mely mögül a magyar föld védelmi harcának kiindulnia kell. Mi, a falakon kívül állók, páncélban és aczélezott izmokkal várjuk, hogy a várfal mögül a harsonák megszólaljanak, hogy indulhassunk a magyar föld védelmi harcába. A mindenkor kormányok és földművelésügyi miniszterek nyugodtak lehetnek afelől, hogyha a földbirtokpolitika kérdését nemzeti alapon óhajtkák megteremteni, maguk mögött fogják látni az egész magyar gazdatársadalmat egy táborban. És az a kormány és az a földművelésügyi miniszter és parlament, a mely a magyar nemzeti földhitelpolitikát szerencsés kézzel megalkotja, elévülhetetlen érdemeket szerez magának. Iránta az egész ország örökre hálás és reá büszke lesz. »Bis dat, qui cito dat«, — kétszer ad, ki rögtön ad! Nem azt akarjuk ezzel mondani: »Segíts meg uram, de most mindjárt.« Nem kívánjuk, hogy a 180 millió korona értékű 10 év alatt idegen kézre került magyar földet rögtön visszavásárolja az állam, de azt igenis, hogy a magyar földnek idegen kézre jutását a jövőben törvényesen

TÁRCZA.

Meg kell-e halnunk?

Irta: Schiller Ottó.

A napilapokban nemrég olvashattunk arról a szenzációs elméletéről, melylyel Metschnikov professzor, a híres párisi Pasteur-intézet igazgatója, a laikus világot szinte váratlanul lepte meg. Azt állította Metschnikov — aki pedig olyan tekintélyes és nagymultu tudós, hogy bizonyára minden szavát jól meggondolja — hogy az emberiség ezeréves tévedésben él, ha a halált kikerülhetetlen végzetének tartja. Nem igaz, a mit a talán legrégebb és legáltalánosabban elterjedt közmondás mond, hogy: »minden ember halandó.« A tapasztalás utján nyert, vagy a mint a tudomány mondja: az induktív igazságoknak ez az iskolapéldája nem állhat meg, ha egy kicsit mélyebben nézzük a dolgokat. Megint bebizonyosodik, hogy a tapasztalás — még ha millió és millió esetnek szinte kegyetlenül kényesítő erejéről van is szó, mint a jelen esetben — nem szolgáltathat megdönthetetlen holtbizonyosságokat. Még ha ezerszer is láttam fölkelni a napot, nem tudhatom tökéletes biztonsággal, hogy föl fog-e kelni holnap is és sütni fog-e, ha reggel fölbredek, az ablakomra, vagy pedig a világoknak valami szörnyű megrázkodtatása fölforgatja-e, épen ma: az ur 1913. esz-

tendejében, a régi rendet az ablakomon játszó napsugárral együtt. Éppen ezért szükséges az életben mindig egy kis adag nemtörődömség, könnyelműség, nem szabad a végtelékig gondolkodnunk a holnapnak kérdéseiben. A mindentudás nem az embernek való, aki minden lehetőségre gondolni akar, hamarabb fog megörülni, mint cselekedni valamit; jobb tehát még a tökéletlen bizonyosság. Vagy ha mégis abszolúte akarok meggyőződve lenni, akkor olyan érvet keresek, a melyet — mint mondani szokták — a dolog természetében fekszik, a mely nélkül a dolgokat el sem lehet képzelni. Ilyen azonban nyilván nem mindig akad.

Éppen ez az, — mondja Metschnikov is — hogy a közmondás halálos ítéletét nem lehet abszolúte érvekkel igazolni. Ez az ítélet igenis »csak« millió és millió tapasztalás, tizezer éves tapasztalásokon nyugszik. De senki sem tudja bebizonyítani, hogy az életnek természetében fekszik a halál, hogy a kettő elválaszthatatlanul össze van kötve s hogy minden életnek előbb-utóbb el kell fáradnia, természeténél fogva meg kell öregednie, meg kell halnia.

Mért hiszünk hát mégis a halál rettenetes bizonyosságában? Két okból: először azért, mert eddig csakugyan minden ember halandó volt, másodszer azért, mert a halál elleni tehetetlenségünkben azzal vigasztaltuk magunkat, hogy ez ellen nem lehet semmit sem tenni: ilyen a

világ. Ugyan ez az álvigasztalás ez, mint a mellyel a szegény ember is néha beéri, rezignáltan mondván: ugy bizony, szegény embernek szegény a sora.

Ismét a megnyugvás, a vigasztalás volt tehát az emberiség megrontója. Mert igenis — kiált föl Metschnikov — lehet és kell a halál ellen küzdeni, az öregség elől menekülni. Milyen ironiája a sorsnak, hogy ezek egy hetvenesztendős öreg ember szavai.

Lehet és kell! Hogy kell — ilyenfajta ösztönzést szívesen érzünk valamennyien. De hogy lehet-e? Mi erre a tudományos bizonyíték azzal szemben, hogy eddig legalább, minden élő lény sorsa a halál volt.

Nos, itt kell először megczáfolni a közfelfogást. Egyszerűen nem igaz, hogy minden élő lény föltétlenül elpusztul. A tudomány ismeri az egysejtű lényeket, az u. n. protozóákat, melyek osztódással szaporodnak, azaz az anyalény egyszerűen kettéválik s azután mindkét fél mint önállóvá fejlődött anyalény él tovább. A protozóa nem hal meg, csak osztódik. Ime ezeknél a lényeknél a millióodik utód testében is van valami az őszanya testéből és az élet egyáltalán nem szűnik meg, csak ha erőszakosan kioltják, agyonütik, összenyomják stb.

De így van ez, bizonyos tekintetben, az embernél is. Hiszen minden gyermek a szó szoros értelmében a szülői testéből születik, az anyá-

„Titán“ motoros szántógépünk 8 ekével 10'', mélyen 4'' alताल लातलसाल शलंत ँा बलरलल. (फलवल. ग्र. Niozky Ferenoz ostllyasszonyfal birlololán.)

„TITÁN“ 60 HP. motoros szántó- és egyetemes mezőgazdasági vontatógép. ::

Teljesen hazánk talajviszonyaihoz van építve. — Komoly érdeklődőknél kívánatra bemutató szántást is rendezünk, minden vételkötelezettség nélkül.

Árjegyzékkel, bőven ismertető leírással szívesen szolgálunk:

MAGYAR MOTOR- ÉS GÉPGYÁR R. T. SZOMBATHELY.

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 61.

meggátolja és szabályozza törvényileg a telepítések és parcellázások ügyét, alkosson egy olyan bankot, a mely tőkeerejénél fogva képes legyen megfelelni annak a munkának, a melynek elvégeztése érdekében a létrehozott.

Mindezeket azonban a kolozsvári nagygyűlés előadói lesznek hivatva elmondani s az ott elhangzó kijelentésekre a gazdaközönség impozáns tömege kell, hogy a szankciót megadja.

Erdélyrészi „hegyvidéki“ határgazdasági rendszerek.

Írta: Dr. Cséser Lajos.

II.

Tovább vizsgálva az állatlétszám jelentőségét a trágyázás, illetve a községek, szántóföldek erőegyensúlya fentartása szempontjából: Hensch Árpád nyomán a következő alapszámokat kell megállapítanunk, u. i. hogy 1 kat. h. szántó 50 q trágyát igényel, tehát az Erdélyszerte divó 3-as nyomásban minden harmadik

évben ha trágyáznak, három évenként az ugarra kat. holdanként 150 q t kell kiszórni s alászántani.

Minthogy Erdélyszerte sem a kaszálóra, sem a legelőre rendszeresen nem kerül trágya, azért trágyaszükséglet csak a szántóföldön s legfeljebb kertben merül fel. Hasonlólag a táblázatokban kiszámított számos marha szám után termelt trágya sem jöhet *mind* számításba, hiszen az év nagy részében a hegyvidékek községeiben a juhnyájak, sertések, kecskék, növendéklovak és szarvasmarhák az év nagy részében a legelőn hullatják el a trágyát, így az igában levő ökör, sőt a jármozott tehén is, ezért a *trágyatelepen* (dombon) kezelt rendes trágyatermelés mennyiségének kiszámításánál nagyon nehéz dolog tudományos értékű *együtthatót* megállapítani s megint csak empirikus számot kell vennünk s ezt hozzászámítások és egybevetések után az állatlétszám *egyharmadában* birtám megállapítani. Ezen együtthatókat figyelembevéve, a táblázatból a következőkben öt községet emelek ki:

Község és jelleg	A szántó egyharmada kat. hold	Trágyaszükséglet kat. holdanként	Trágyatermelő állatlétszám	Trágyamennyiség	A termelt trágya mennyisége
Almásmező (Hunyad m.) (Legnagyobb szántóhatár)	1602 kat. hold	× 150 q termelés 240,300 q	806 db hiány	× 120 q =	96,720 q 143,580 q
Ujradna (Beszterce-N. m.) (Legkisebb szántóterület)	149 kat. hold	× 150 q szükséglet 12,850 q	511 drb többlet	× 120 q =	61,320 q 38,970 q
Békás (Csik m.) (Legnagyobb állatlétszám)	625 kat. hold	× 150 q szükséglet 93,750 q	1424 drb többlet	× 120 q =	170,880 q 77,130 q
Kalotaujfalu. (Legkisebb állatlétszám)	93 kat. hold	× 150 q szükséglet 13,950 q	62 drb hiány	× 120 q =	7440 q 6,10 q
Marosborgó (Beszterce m.) (Átlagos számok)	585 kat. hold	× 150 q szükséglet 87,750 q	646 drb hiány	× 120 q =	77,620 q 23,160 q

Ezen öt példából az utolsó helyen álló *átlag-község* mutatja legvalószínűbben az erdélyi hegyvidéki községek szántóföldi trágyaerőegyenlegét, általában ilyen arányú trágyadeficittel dolgozik a legtöbb község. Az előző négy községben a területi és létszámhatárokat állítottam szembe. Szinte természetes, hogy tulnag szántóföld trágyahiányt eredményez, ugyanugy a

kis állatlétszám, viszont kevés szántóföldű terület, vagy tulnag állatlétszám trágyatöbblettel dicsekszik. Mindazonáltal, empirikus számításról lévén szó, az átlagfalu arányszámait mutatják a legvalószínűbb trágyázási egyenleget.

Fajok szempontjából vizsgálva a táblázott községek állattenyésztési adatait: általános jelleg a *tömeg* az egész vonalon, a mi nemcsak

megtermékenyített petesejtjéből, a mely a megtermékenyülés után osztódik, szaporodik s végül az utóddá formálódik ki. Ebben az utódban tehát okvetlenül van egy sejt, mely már az anyja »teste-véré« volt s a mely így az utódok hosszú láncolatán keresztül vándorolva, jelképezi a halhatatlanságot, nem a lélek, hanem az eleven élet halhatatlanságát.

Persze, ezzel a halhatatlansággal nem megyünk sokra, ha közben az emberek kivétel nélkül — meghalnak. Meghalnak részint külső erőszakra vagy később következményeinek hatása alatt, részint pedig azért, mert kétségtelen, hogy vannak testünknek tökéletlenségei. Vannak szervezetünknek alkotó részei, melyekre föltétlenül szükségünk van, de a melyek igen sokszor mégis éppen a halál csiráját hordják magukban.

Egyik ilyen tökéletlenségük — Metschnikov szerint a legfontosabb — pld. a vastagbélünk. Semmi hasznát nem vesszük, ellenben parazita baczillusok telepednek meg benne, melyeknek élőkódése sietteti az elagást és előidézi a »természetes« halált, Metschnikov állitólóg már meg is találta ezeket az öregség-baktériumokat és most már csak az orvosságot, a mérget kell fölfedezni, a mely megöli őket.

Metschnikov gondolatmenete egész világos:

először kipróbálja mutatni, hogy van bennünk egy halhatatlan parány, hogy a halhatatlanság tehát nem isteni tulajdonság, hanem itt, a földön is létesítve van. Aztán fölteszi a kérdést: hát miért halunk mégis meg, ha nem muszáj. És erre így felel: nem muszáj meghalni, de csak akkor nem, ha minden részünk olyan tökéletes lesz, mint az, a mely szerinte csakugyan halhatatlan bennünk. Erre kell tehát törekednünk: a tökéletesítésre. Ez pedig gyerekjáték. A földi lehetőségeken belül a legtökéletesebbet megteremteni: ehhez nem kell egyéb, mint néhány száz év kitartó és becsületes munka. És ki ne volna erre kapható, mikor a lehetőség reménye kecsegtet, az eredmény pedig az örök ifjúság. Kezdjük tehát minél előbb! De vajjon hogy kezdjük? Ma már tudjuk, hogy nem valami varázssitalban kell keresnünk az élet nedvét és hogy kevés tarmészet-tudományt tudott az a költő, a ki az örök élet forrását mennyei ligetekbe képzelte. A *vastagbél ellen* kell fölvenni első sorban a harcztot, — mondja Metschnikov — ez ellen a lomha tömlő ellen, melyben fölhalmozódnak a fölösleges kiválasztott anyagok, a mely tehát valóságos szemétdomb, baczillusfészek, magában az emberi testnek a belsőjében. Hogy mit jelent ez, azt manapság, mikor a közegészségügy már

nagyfoku tenyésztés jele, de arra is mutat, hogy jelentékeny az állattartás, illetve kereskedés is, a mi ezen, többnyire nagy határu s országhatárszéli községekben természetes is.

Lótartás minden községben van, fatermelő hegyes vidékekről lévén szó, a fuvarozásnak ez az alapja. Lupényben, Magyarbodzáson, Magyarborgon, Békáson már a csikólétszámból lehet következtetni, hogy tenyésztés is folyik. De a brassómezei *Ósáncot* tisztán csak a *lótényésztés* jellegzi (2858 ló + 179 drb csikó); annál inkább, mert a többi haszonállat száma aránylag nem nagy. A helyzet magyarázatául szolgáljon, hogy az egész határ 29,937 kat. h. (!), ebben az erdő 17,962 kat. h., tehát van miben fuvarozni! A fütermő helyeken (rét 3604 kat. h. + 5269 kat. h. legelő) = 8873 kat. holdon elég takarmány terem a 3572 drb számos marha részére. A csikómezei *Békásban* pedig éppen valami arabus keverék, de *egységes* jelleget mutató lófajta van a nép kezén, mely kitartással tünik ki az erdélyi parasztlovak közül — s sikeres kísérletek folynak a nemesítésre. Nem lehetetlen, hogy idővel itt alakulnak ki az elkalódott erdélyi *lótípus* regenerátorai!

A *szarvasmarhatenyésztés* terén éppen a kiterjedt füvelőhelyek révén már van tenyésztés; bár a helyenként mutatkozó nagy *növendékállatlétszám* azt igazolja, hogy idegenből vásárolt borjuneveléssel is nagy mértékben foglalkoznak az e zónabeli községek.

Részben a felsőbb legelőgazdaságot üző havalalji vidékekről szerzik a növendékállatokat, de nagyobb részben az alantabb fekvő háromnyomásos gazdasági községekből viszik el a fölösleget, de az bizonyos, hogy e vidékeken kell keresnünk az erdélyi „Pampászokat“, a hol a kaszálók és legelők rendszeresebb kezelése, továbbá a tenyésztési irány, jobb és több apaállat megválasztása révén szarvasmarha még nagyobb tömegben termelhető. Hogy ez így van már most a kezdeten is, mutatja a táblázat sok községénél a nagy *ökörlétszám*, melynek nagy része nem ott ellett, de tinóból ökörré ott nevelődött s innen jutnak le a városi forgalomba. Ezek teszik nagygyá a szásrégeni, uzdiszentpéteri, radnóti, topánfalvai, tordai, medgyesi országos vásárokat, a hol egy-egy őszi vagy tavaszi vásáron a

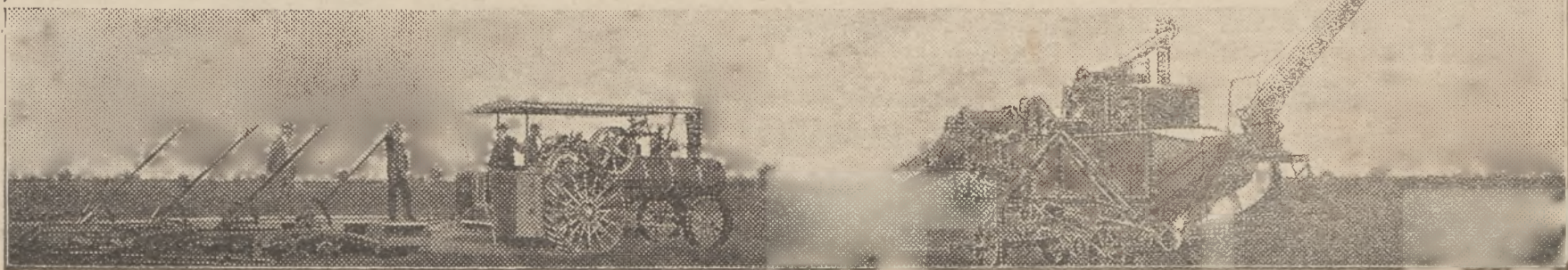
odáig fejlődött, hogy a legszegényebb ember is igyekszik tisztán tartani a háza tájékát és a mikor a régen te millió és millió embert elpusztító járványokat ugyszólván napok alatt győzi le saját szemeink láttára a tisztaság tudománya, nem kell bővebben magyarázni.

Beláthatatlanok azok a perspektívák, melyeket Metschnikov élénk varázsol. Olyan szabad tere támad a képzelet játéknak, hogy lesz, mint lesz, ha az emberek nem fognak meghalni, hogy ezt a kérdést ma még komolyan nem is lehet tárgyalni. De egyetlen biztos pont mégis van már ma is a kilátásoknak ezen az óriási területén és ez az a pont, a melyen állunk. A melyen állva igenis ma már hihetjük, hogy meg fog szabadulni az emberiség valamikor még attól az ellenségétől is, a mely olyan borzalmas, hogy jóformán gondolni sem merünk rája. Hogy lesz még idő, mikor csodálattal fogják olvasni az emberek, hogy az ő őseik eltakarták az arcukat, valahányszor a Halállal kellett szembenézniük. A Halállal, a mi nyughatatlaná, filozófussá tesz bennünket, a mi miatt érezzük, féünk és szenvedünk és gondolkozunk, loholunk és iparkodunk, mert folytonosan az ő üldöző kaszájának suhogását halljuk sora nk között aratni.

CASE

automatikus cséplők 8-10 munkással végzik azt a munkát, melyhez régi rendszerű cséplőknek 25 ember kell.
Magyarországba évek óta bevezetve!!

Vezérképviselő: HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52G.

61-ik ábra. Erdélyi cigány-zsellér tanya.

62-ik ábra. Egy magyargyergyőmonostori ősi csűr, előtérbe faekével.

10 000 drb egyszeri felhajtás nem ritka s szinte amerikai méretű. *Fajta* tekintetében jelzett községekben a színes (nyugati) marha látszik jobban elterjedni, van itt piros-tarka, zsemletarka, borzderes, stb. keverék. Nagyobb része az u. n. *mokány*: mind gyorsabban fejlődő helyi fajváltozat, gyors fejlődése révén inkább kereskedelmi anyag, mellékhaszon a tejfölösleg, a mi a borju után marad. A létszám tetőpontja nem a háromszékmezei Magyarbodzáson (1057 tehén + 1325 növendék), de különleges jellegű a beszterce-naszódmegyei *Marosborgón* van, a hol fehér tehén nincs, nyugati jellegű 50 drb, de 860 drb növendékállatot jelentett a községi előjáróság.

Az *erdélyi magyar* ősi szarvasmarha némileg már itt is hátrányban látszik, sok községben már el is mulott, de viszont pl. *Békásban* 1747 drb-bal kulminál, nyugati tehene itt csak az »uraknak« van (3 drb), de a növendékmarha 800 drb-bal, az ökorállomány pedig 879 drb-bal valóságos mentsvárat alkotnak az Erdélyszerte is hanyatlásnak indult magyar szarvasmarhának.

A *bivalytenyésztés* már jelentősebb itt, mint a felsőbb legelőgazdasági tájakon s Marosborgón 640 drb-bal kulminál, inkább tejelőállatnak tartják s a hol több van, ott fuvarozásra használják.

Juhtenyésztés a táblázat minden községében van, úgy 1200—1500 drb átlagban, de helyenként, kivált a határközségekben megint nagy méretű a juhtenyésztés. Legtöbb van a hunyadmegyei Malomviz községében (20.000 drb), azonkívül Békáson 10.202 drb. A keleti kárpátokon fekvő határszéli községekben nem is rég divatos *legeltetési forgalom* eredménye az a nagy juhállomány, a midőn téli legeltetésre Oláhországba hajtott nyájak és turmák oly jól szaporodtak (?), hogy majd minden anyajuh két

báránnyal került vissza tavasszal a honi legelőkre, míg a m. kir. fináncz és állatorvos meg nem állították ezt a turáni nomád szokást, mert a grániczon bujkáló juhok s más állatok révén minduntalan tömeges fertőző betegség lopózkodt hazánkba. Ma már ezek a havasokról leszorult nyájak befelé Erdélybe (Mezőség, uradalmakba) látszanak vonulni, az ugarok, tarlók téli avar-

63-ik ábra. Egy választói kisgazda raczka turmája.

jaira. Állategészségügyi szempontból azonban ez az új szokás se látszik szerencsésnek.

Szegény ember e vidékeken is lévén, tehát *kecsketenyésztés* is van majd minden községben, úgy átlagban 150 drb. De, hogy miért tartanak 1525 drb-ot Marosborgón, azt talán csak az magyarázza meg, hogy a határhasználhatlan területe 824 (!) kat. holdban lett jelezve:

és elgondolom, milyen szép fásítást, utóbb legelőtelepítést lehetne itt végezni, ha kevésbé szeretnék a kecskét.

Megint jelentős e vidékeken a *sertésenyésztés* és tetőpont van 2558 drb-bal Magyarbodzán, a hol 19.362 k. hold erdő + 690 k. hold használhatlan területen ugyancsak elfér. A kiterjedt tenyésztést igazolja ama körülmény, hogy ezen vidékeken a sertés a fő téli táplálkozási czikk és éppen ezért a közeli vásárokon is gyorsan kelendő portéka: a szalonna, az oláh bőjtöket kivéve, az év minden napján áll a »menüben«.

A szuperfoszfát nemzetgazdasági fontossága.

Irta: Mallaszkovszky Tádé.

I.

E czim alatt Ko. Ká. jelzéssel, egy közlemény jelent meg a »Gazdasági Lapok« f. é. június 15-iki számának könyvismertetés rovatában, a mely hasonló című könyvemnek látszólagos apró hibáit, ellenmondásait és számszerű tévedéseit törekszik kimutatni s a nélkül, hogy a dolgozat tartalmát és annak végkövetkeztetéseit érdemlegesen ismertetné és elbírálná. Azon tíz év alatt még a »Köztelek«-nek belmunkatársa és segéd-szerkesztője voltam, magam is számos könyvet ismertetem és e lap a legtöbb számbavehető s a gazdaközönseget közvetlenül érdeklő könyvről adott ismertetést, a mely körülményekben első-sorban mindig a megjelent új könyv tartalma adatott elő rövid vonásokban, azután következett a könyv irodalmi értékének méltatása, mert hiszen csak közérdekűleg hasznosnak tartott műveket tartottunk ismertetésre érdemesnek és legvégül, ha szükségesnek látszott a bírálat, a nézetünk szerint helytelen állításokra és következtetésekre utalás, vagyis a kritika. Célunk

64-ik ábra. Kalotaszegi kisgazda udvara.

65-ik ábra. Kettős parasztudvar a gyalui havasok alján.

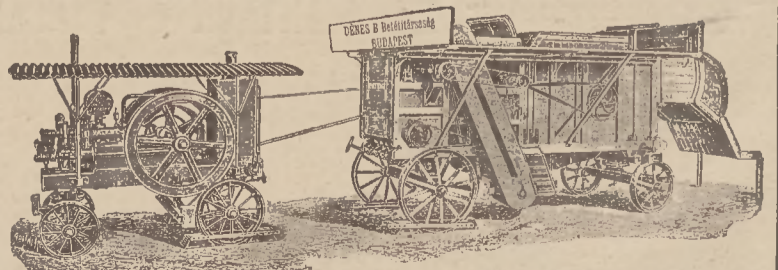
A közeledő cséplési időnyre való tekintettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönseget figyelmét, hogy mielőtt cséplőkészlet-szükségletét fedező, okvetlen forduljon árajánlatért

DÉNES B. Betéti társaság-hoz, Budapest, V., Lipót-körút 15.
J. KRÁTKY gépgyár, PRERAU csász. és kir. udv. szállító vezérképviseletéhez,

hol állandóan nagymennyiségben raktáron állanak a legkülönbözőbb nagyságú cséplőkészletek. — Ezek közül kiemeljük a raktárunkon lévő **30 HP. eredeti német gyártmányú**

MAGÁNJÁRÓ BENZINLOKOMOBILT,

mely egy 54" vagy 60"-os cséplőgépet, valamint nagyobb szabású malmot képes üzemben tartani. A gép tökéletessége, sokoldalúsága és bámulatos olcsósága miatt ajánlatos annak minden gazdaság részére való beszerzése.

Kérje okvetlen képes árjegyzékünket és árajánlatunkat.

ugyanis csak az lehetett, hogy az arra érdemes új könyvekre lapunk olvasóközönségének figyelmét felhívjuk és annak esetleges tévedéseire figyelmeztessük. Kritikát azonban a könyv tartalmának érdemleges ismertetése nélkül sohasem irtunk és emlékezetem szerint közre sem adtunk.

Szükségesnek láttam ezeket előrebocsátani, hogy azzal a válaszó közreadását megindokoljam. A fent hivatkozott körülmény ugyanis az ismertetés teljes mellőzésével, miként már a bevezetésben is felemlítém, csak a dolgozatomban található látszólagos apró számbeli tévedések és ellenmondásokat bogarássza össze, oly módon csoportosítva azokat, hogy azokból könyvem megírásának hanyagságára és a legelemibb szakismeretek hiányaira lehessen következtetni. Hát a magam részéről figyelmen kívül hagyhatnám és hallgatással mellőzhetném e tendenciózus kritikát, mert hiszen a szaklapok olvasóközönsége nemcsak éppen a kritikából ismeri és bírálja el irodalmi tevékenységemet. Véletlenségből azonban agyonkritikált dolgozatomban olyan könyv, a melyet az OMGE bírálati bizottsága egyhangulag az első díjjal tüntetett ki egy olyan irodalmi pályázaton, a melyre a kritika érdemes megírója is pályázott. Ez a kritika tehát nemcsak az egyéni irodalmi működésemet, hanem a bíráló bizottság ítéletét is érinti és éppen azért immár erkölcsi kötelességem e cikk tendenciózus támadása ellen e téren is sikra szállani.

Ezen irodalmi pör lényegét a t. olvasóközönség csak úgy értheti meg, ha a pör tárgyáról is tájékoztatjuk.

Éppen ezért rövid vonásokban, a következőkben ismertetem könyvem tartalmát és következtetéseit:

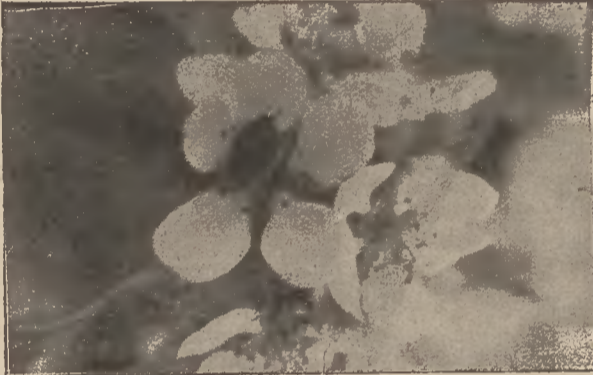
Dolgozatomban, miként a címe is mutatja, a *szuperfoszfát hazánkban használatának nemzetgazdasági jelentőségét tárgyalja*. E célból, mindig az adott források megnevezésével ismerteti a szuperfoszfát gyártásának és elterjedésének történetét Magyarországon, a hazai szuperfoszfát fogyasztás mennyiségét összehasonlítva a nyugati államok fogyasztásával a szuperfoszfátot nálunk tapasztalt természetfokozó hatását, annak befolyását a nemzeti jövedelem és vagyon gyarapítására, az ipar fejlesztésére és végül Magyarország foszfortrágya szükségletét, a szükséges és jövedelmezőleg felhasználható mennyiség etc.

E tanulmány végkövetkeztetései, hogy 1 q szuperfoszfát már első évi hatásában is 1 q gabonaterméstöbbletet, tehát a saját értékének megfelelő 9 K mezőgazdasági hasznot eredményez és azonkívül 6 K hasznot az ipari termelés terén, tehát ma még minden q szuperfoszfát felhasználása és helybeli gyártása 15 K nemzeti jövedelem gyarapításában érvényesül. Az 1911. évi 2 millió q szuperfoszfát fogyasztás 18 millió K mezőgazdasági és 12 millió K ipari hasznot adott, egészben véve tehát 30 millió K értékkel gyarapította a nemzeti jövedelmet. A mennyiben pedig ez a 2 millió q szuperfoszfát fogyasztás állandósul, a jövedelem megfelelő tökécsítésével a nemzeti vagyongyarapodás az ipari termelés révén 120 millió, a földérték emelkedésben pedig 450 millió K, együttvéve tehát 570 millió K, úgy hogy minden q szuperfoszfát rendszeresített használata ma 15 K nemzeti és 285 K vagyonszaporodást jelent. A mai gazdálkodási viszonyok között jövedelmezőleg használható hazai szuperfoszfát szükséglet a 23 millió k hold szántóföldre mintegy 8—10 millió q, a melynek tényleges és állandósult felhasználása a mai értékesi viszonyok szerint mintegy 72—90 millió K mezőgazdasági évi jövedelem és 1800—2250 millió K földérték gyarapodást jelent; tehát nagyon is nagy közgazdasági jelentőségű

érdek az, hogy szuperfoszfát használatának ilyen mérvű elterjesztése minél gyorsabb tempóban megtörténjen. E megvalósítás leghatékonyabb tényezője pedig nem a szuperfoszfát gyárak és gyártás állami kedvezményezése, hanem az általános műveltség fejlesztése és a mezőgazdasági szakismereteknek elterjesztése minél szélesebb körökben.

E határozott és világos megállapítás keretében azonban e könyvemben kombináció számításokat is közlök. Ilyen például az a gyakorlati tapasztalatok alapján történt megállapítás, hogy a műtrágyázással egyes nagybirtokok jövedelme kat. holdanként 39 és 52 K-val fokoztatott, tehát a rendszeres műtrágyázás 300%-kal és azon felül jövedelmezett. Ugyanennyi, sőt még nagyobb arányú jövedelememelkedést mutatnak ki a Németbirodalom és más nyugati államoknak a műtrágyázás felkarolása után konstataált természetfölletek értékében.

Könyvem mindezen lényegbeli fejtegetéseit és következtetéseit a fent említett kritika egyenesen kétségbevonni nem meri, hanem csak a látszólagos ellenmondásokkal a lényegét nem érintő kicsinyes számadatok kifogásolásával törekszik érvelésemet meggyöngíteni. Hogy kinek, a gazdaközönség, a műtrágyaipar, avagy a hazai közgazdaság érdekében? Hát ezt őszintén megvallva, megérteni nem bírom. Mert hiszen, ha arról volna szó, hogy az ilyen vagylagos kombináció számítások alapján állapítom meg az országos műtrágyázás remélhető jövedelmi mérle-

66-ik ábra. Bundás bogár a körtefa virágján.

gét, a mely dolgozatomban összefoglaló eredménye, akkor ezt az akadémikuskodó skrupulozítást is megérteném. De a mikor a műtrágyázási kísérletekkel már az első évben elért, tehát minimális jövedelmezőség alapján számítok, akkor ezt az oldalba támadást tendenciózusnak lehet minősítenem.

E kritika alaptalanságát, mert hiszen érdemleges bírálatnak nem tarthatom, a következő fejtegetésekben fogom kimutatni. Mivel azonban a száraz polemia az olvasóközönséget nagyon kevésbé érdekelheti, lehetőleg rövidre szabott fejtegetésekbe vontam be azt, hogy az abban foglalt közérdekű fejtegetéseket az olvasóközönség könnyebben áttekinthesse és esetleg azoknak hasznát is vehesse. (Folytatjuk.)

A bundás bogár.

Irta: Balogh Bálint.

Virágos növényeink hatalmas ellensége a bundás bogár korántsem tartozik az újabb kártevők közé. Régebbi főljegyzések ismertetik életmódját, kártételeit. S még sem mondhatjuk, hogy »közismert« kártevő, mert nem mindenütt lép fel egy időben, hanem hol itt, hol ott üti fel a fejét, egy-két évig mutatkozik, azután eltűnik s másfelé bukkan ismét elő.

Rendkívül kártékony s ha nagyobb mennyiségben jelentkezik, hihetetlen károkat képes elő-

idézni. Kártétele táplálkozási módjában nyilvánul, a mennyiben a virágok porzóit és bibe szárait rágyja össze s így megsemmisíti a termést. A virágokban egyáltalában nem válogatós. Tönkre tesz mindenféle virágot egyaránt. Én ugyancsak gyümölcsvirágon láttam de Jablonovszky József azt állítja, hogy a gabonaneműekben és a repcefélékben is tett már 60—100 % kárt.

A gyümölcsös gazdának azonban valóságos réme, mert tömeges rajzása összeesik a gyümölcsfák virágzásával. Rendszeren márcziusban jelenik meg s májusban eltűnik. A virágzó gyümölcsfákat tömegesen lepik el s addig ott sem hagyják, míg ép virág van a fán. Sőt igen gyakran a még bimbóban levő virágot is összerágják, illetve csak a porzókat és termőket, míg a szirmleveleket teljesen érintetlenül hagyják.

Sajnos, a sikeres védekezés módja ma még ismeretlen. Községünkben 1909-ben lépett fel nagy tömegben. Akkor s azóta mindent megkísértek ellene, de csaknem teljesen sikertelenül. A rovtartani állomáshoz is fordultam már tanácsért, de a védekezés módját ott sem ismerik. Csakis a bogár szedésével lehet némi eredményt elérni. Szép verőfényes napokon délelőtt 9—10 órakor jelenik meg s késő délutánig üzi kis játékait. Ilyenkor lehet összeszedni. Sajátságos, hogy esős, borús, vagy szeles időben nem jön elő rejtékelyéből.

Lerázni a fáról nem lehet, mert részben igen jól megkapaszkodik, részben pedig elrepül. De ha le is esik egynéhány, alig lehet megtalálni, mert a színe teljesen azonos a föld szürke színével s e mellett a leesett bogár hosszabb ideig, sokszor fél óráig is, teljesen mozdulatlanul marad. Azután hirtelen fölkerekedik, elrepül.

A szedést negyedóránként kell ismételni, mert ennyi idő alatt ismét megtelnek a fák. Én 1909-ben, a mikor itt tömegesen jelentkeztek, egy-egy törpe fáról 50—100 dbot is leszedtem egy-egy alkalommal, egy nap alatt pedig több százat. Persze nemcsak a törpe, hanem a magastörzsű fákat is ellepték a bundás bogarak, de ezeknél a szedés nagy nehézségekbe ütközött. A védekezésnek ez a módja igen fáradságos, sőt költséges is. Sajnos, jobb, alkalmasabb módot nem ismerünk. Történtek ugyan már permetezéssel is kísérletek, de eredménytelenül.

A bundás bogár terjedésének legjobban kedveznek a parlagon hagyott területek, részint azért, mert itt szabadon fejlődhetnek a földben, mivel ebben nem zavarja őket a föld megmunkálásával az emberi kéz, részint pedig, mert az ilyen helyeken egész biztosan fölűti a fejét, a gyermek lánczfű sárga virága, mely a bundás bogár legelső táplálékát képezi. Ezt tudva, a bogár terjedésének gátat vethetünk az által, ha nem tűrünk gyümölcsösünk közelében parlagon hagyott területeket s ha gyümölcsfánk alját nem herével vetjük be, se begyepesedni nem engedjük, hanem azt rendszeresen megműveljük.

Bár kísérletet magam nem tettem, azt hiszem hogy sikerrel járna az ilyen korán jelentkező bogarakat hálóval összefogdosni, mert ilyenkor sokkal könnyebb azokat összeszedni, mint akkor, mikor már lábra kapva, gyümölcsfáinkat ellepték.

Fölötte kívánatos volna, hogy ezen kártevő irtására vonatkozó minden kísérlet eredményéről értesítenék e b. lapok hasábjain a gazdaközönséget, hogy mihamarabb megismerhessük a védekezés összes módozatait.

A bogár (Jablonovszky szerint) korhaft, trágyás földbe rakja petéit, melyből a szőrös pajor 5—6 hét alatt teljesen kifejlődik. Ez azonban nem kártékony s ellene semmiféle panasz nem merült fel. Januárban a pajor bebábozódik s márcziusban már eltűnik a bundás bogár.

SVÁJCZI TENYÉSZÁLLAT KIVITELI TÁRSASÁG

(SOCIÉTÉ D'EXPORTATION DE BÉTAIL SUISSE POUR LA REPRODUCTION)

VAS LAJOS & BLOCH CHARLES

BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 36.

COSSONAY (SVÁJCZ)

Sürgőnyczim: „REPRODUCTOR“ BUDAPEST.

Telefon: JÓZSEF 33—36.

Tisztelettel értesítjük t. Ügyfeleinket, hogy tenyészállataink az Alpesekről való lehajtását augusztus hó 14-én kezdjük meg és ez időtől fogva **cossonay-i** (Vaud kanton, Wattland) telepünkön **nagyszámu, bőtejelésre gonddal válogatott, legelsőrendű simmenthali és berni készletünk** rendelkezésre áll.

Részletes utitervet és előzetes bejelentésre **Yverdon** vagy **Lausanne** állomásra gépkocsit készséggel küldünk. Angol importunkhoz előjegyzéseket még néhány napig elfogadunk.

Hollandi, keletfriz, wilstermarsch, wesermarsch stb. **láp-fajták** megbízható és előnyös beszerzési forrása. Számos elismerő levél! Előnyös árak!

KÖNYVISMERTETÉS.

Die Bereitung süßer Silage von Grünfütter, insbesondere von Grünmais. (Édes silage készítése zöldtakarmányból, különösen zöldkukoricából.) Irta: Poselt Alajos. 3. újra átdolgozott kiadás Berger Alajostól. Kiadta: Róbert és Hugó Hitschmann, Wien. Ára füzve 3 K. Kapható H. Hitschmann Journalverlag, Wien.

A Poselt-féle mű, mely annak idején, megjelenésekor méltán nagy érdeklődést keltett, Berger Alajos által czélszerűen átdolgozva és kiegészítve 3-ik kiadásában fekszik előttünk. E mű megjelenése nagyon is idényszerű szükségletnek felel meg. Hisz a lefolyt két év s fájdalom a folyó év káros időjárása a gazdákat mintegy kényszerítette, hogy a takarmányok zombolyázása, vermelése, szóval erjedéssel állapotban eltevése által a fenyegető eleségszükséglet ellen védekezzenek. Ha még sem elég elterjedt az édeserjedési módszer szerinti takarmányraktározás, az csak onnét ered, mert nem ismerik az eljárást kellőleg; a mi pedig okvetlen szükséges, hogy az eljárás sikerüljön. Kísérlelje meg minden gazda előzőleg kisebb mértékben ezen eljárást s tanítsa be rá az alkalmazottait, hogy szükség esetén nagyobb mértékben is sikerüljön az elraktározás. Mindezeket pedig nagyon behatóan, gyakorlatilag tárgyalja az előttünk fekvő mű, mely után minden németül értő gazdatárs megtanulhatja az édes takarmányt produkáló erjesztési eljárást s azért nagyon melegen ajánljuk németül tudó t. olvasóinknak az olcsó és jó könyv megszerzését. Különben az, hogy egy gazdasági mű rövid idő alatt megérte 3-ik kiadását, minden magasztaló szónál jobban dicséri azt.

Kolozsvár sz. kir. város mezőgazdasági birtokainak házi kezeléséről. (A város gazdasági ellenőrző bizottsága elé terjesztett vélemény és javaslat.) Irta Tokaji László az erd. gazd. egyt. titkára. (Közöltetett: az »Erdélyi Gazda«-ban és az »Újság«-ban 1913. évi július hó 20 án). A kis, alig 21 oldalas füzetet érdeklő olvasók, mert benne oly jó tanácsokat találtak, melyeket nemcsak Kolozsvár, de bármelyik másik város is kell hogy kövessen, ha birtokait házilag óhajtja eredményesen kezelni. Meglátszik a kis mű minden során, hogy nagy látókörű, sokat tapasztalt s nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag is kitűnően képzett írótól származik.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Homokon trágya rozs alá.

Homoktalajon, mely bizony már sovány is, mily műtrágyát és mennyit alkalmaznak őszi rozs alá? Istállótrágyát csak kapás alá adhatok?

B. F.

Kérdés. Mésztrágyázás.

Homoktalajon gazdálkodom, használok trágyázásra kálisót, mésznitrogént és thomassalakat, azonban a talaj mészhiányát ezzel nem bírom eléggé ellensúlyozni, mészport nem bírok kapni, mésziszapot a czukorgyárak nagy távolsága miatt szinte lehetetlen beszerezni, a darabos mész pedig oly drága (6 korona per q), hogy nem igen fizetné ki magát ennek beszerzése. Miként járjak el, mily mésztrágyát használjak? Kérek szíves választ e b. lapokban.

K. J.

Kérdés. Répaetetés.

Cselédségem száma apadt, öszre megint beukkol egy pár katonáékhoz, így a takarmány elő

készítés munkáját is szeretném apasztani s azt gondoltam, hogy talán lehetne a marháknak is úgy, mint a lovaknak egészben adni a répát, akkor ugyanis nem kellene mást tenni, mint megmosni s sem aprítani, sem töreklével keverni és füllesztetni nem volna szükséges. Kérem azon t. gazdatársakat, kik már próbáltak így etetni, értesítsenek, vajjon lehetséges-e az? W. L.

Kérdés Udvar befűvesedése ellen.

Udvaromat fütől s gáztól meg akarom szabadtítani, de ha ki is sarabolom a gyomot, újra kihajt. Nem lehetne-e a vadrepcze irtásra használt 25%-os zöldgáliczoldattal erősen megpermetezni a lesarabolt gyomnövény töveket, úgy hogy azok többé ki ne hajtsanak? Diszkert utjainak fumentésére nem lehetne szinte használni e szert? G. S.

Felelet. Northon-féle kut zöldseges kertben című kérdésre.

A Northon-féle kut igen egyszerű, olcsó és tartós, e mellett mindenütt alkalmazható, a hol a talajfelszín alatt 5—6 méterig vizet lehet találni. Nagy hátránya csak az, hogy aránylag jelentékeny erő kifejtés mellett kevés vizet produkál. Tehát olyan helyre való, a hol olcsó munkással lehet dolgozni és nem kell nagy tömeg vizet. Kertöntözésre éppen ezért nem ajánlható, mert egy ilyen kuttal csak nagyon kis kerteseknél lehet a szükséges vízhez juttatni, több kútnak a beszerzése már költséges. Öntözésre legcélszerűbb az ugynevezett »zuhatag« kutszerkezet, mely kicsinyben hű utánzata a boltgárkertészek vízmerő kerekének, t. i. végnélküli összeköttetésben forgó kis bádogedényekből áll, melyek igen kevés kézierő kifejtése mellett is nagy tömeg vizet adnak. Az ilyen zuhatag kut három annyiba kerül, mint egy Northon de vele egy ember ugyanannyi idő alatt, fele fáradsággal is tizszer annyi vizet produkálhat. A Northon-kut jó szolgálatot tesz kisebb istállókban és mélyebb fekvésű gazdaságokban a vándorló cséplőgép mellett. Stark Dezső.

Felelet. Miként hordjunk és csépeljünk című kérdésre.

Bizony ez a kérdés ma problematikus, mert, sajnos, az eső okozta kicsirázás közös bajunk, kárunk. Mert azt hiszem nincs olyan szerencsés vidék, a hol az eső miatt szabadon takarodhatnának, csépelhetnének. Talán az Alföldön volt a legkevesebb csapadék, de azért ott is több volt a kelleténél. Hogy miként oldjuk meg ezt a kérdést? Azt hiszem minden gazda bir annyi leleményességgel, tapasztalattal, hogy a viszonyainak megfelelő eszközök és módokkal oldja meg ezt a nehéz, csapós kérdést. Mert ugye bár a jelen esetben tökéletes megoldásról szó se lehet? Szerény nézetem szerint az lesz még a két rossz megoldás közül a jobbik rossz, ha a kepekről a felső, nedves kévákat és az alsó nedveseket is felállogatja, a szárazabb részét vagy mindjárt a cséplőgépre hordja, vagy asztalra rakja. Már a mennyiben olyan száraz, hogy romlástól nem kell tartani. A már kicsirázott, nedves kévákat pedig, ha megszáradtak, vagy csak némileg szárazak, utoljára hagyva hordassa a cséplőgépbe. Így a romlottabb rész külön tehető a kevésbé romlottól. Persze a legjobb száradást csakis a szalmában lehet elérni, de ha nincs kilátás arra, hogy ez rizikó nélkül keresztül vihető lenne, nem marad más hátra, mint azt nedvesen is elcsépelni és a magtárban rostálni, átlapatolni, míg tökéletesen ki nem szárad.

Szűcs János.

Felelet. Tarlóbuktatás fogasolása című kérdésre.

A lebuktatott porhanyó felületű tarlót termé-

zetesen nem szükséges mindaddig fogasolni, a mig porhanyóságát megtartja, mert hisz a fogasolás czélja ily esetben főleg az lenne, hogy a talaj felső rétegét fellazítva a hajcsöveket szétromboljuk és a talajt légjárhatóvá tegyük. Porhanyó talajnál ezekre nincs szükség, felesleges tehát a fogasolás is. Amde a talaj porhanyó állapota éppen a sok csapadék miatt valószínűleg hamar el fog tűnni, mert az esőzés mindig tömörítőleg hat; megszűnik a talaj légjárhatósága s ezzel együtt a gyommagvak kicsirázása és a rendkívüli fontos beéredési folyamat is megakad. Ilyenkor tehát már használatba kell vennünk a fogas vagy tárcsás boronát a szántások között is, különösen akkor, ha a második szántás ideje még messze van. S. Mező Károly.

Felelet. Magas gyümölcsfák alatti talaj kihasználása című kérdésre.

1. Kérdező nem jelzette a lombzárlatot, mert ha ez teljes, vagyis a fák oly közel vannak egymáshoz ültetve, hogy az égbolt csak itt-ott látszik át a lombok között, vagy jobbrészben így, akkor legcélszerűbb a talajt egészen tisztán tartani, mert a gyümölcsfák alatt a talajnak lomb-szélességben minél légjárhatóbbnak kell lenni, tehát fumentesnek; ezt minden ősszel le kell fordítani egy ásómélyen, esetleg trágyázzni, mert a gyümölcsfa éppen úgy ápolásra szorul, mint a szőlő és a gyümölcsös hozama csak ilyen mellett lesz kielégítő. Ha azonban a gyümölcsfák olyan helyekre vannak ültetve, melyek legelőül, kaszálóul is szolgálnak, a rissz-rossz füvek helyett célszerű jókat vettetni; milyeneket, a helyzet pontos leírása mellett tessék megkérdezni a legközelebbi vetőmagvizsgáló állomástól vagy gazdasági akadémiai szaktanácsától.

Végh Kálmán, Mátyás.

2. E b. lapok 30. számában, egy feleletben kifejtettem erre vonatkozó nézeteimet. Ehhez csak azt fűzöm még hozzá, hogy a fák alatt kitűnően megterem a málna, a mely elég jól értékesíthető, főleg nagyobb városok közelében. De szörppé feloldozva még több hasznot érhetünk el s ilyen alakban bármely városi vendéglős megveszi. Jól megterem még félárnyékos helyeken a ribizke és az egres, sőt a földieper (szamóca) is.

Balogh Bálint.

Felelet. Szalmabor című kérdésre.

Az ugynevezett »szalmabor« készítése következőképen történik: Ősszel a leszedett szőlőt elteretgetett szalmára teszik és ott a szalmán a szőlő viztartalmának egy részét elpárologtatja, vagyis a szőlő megaszik. A megaszott szőlőt aztán kipréselik s mivel a szőlő viztartalmának egy része elpárologott, a belőle nyert bor édes marad, mert a szőlőben annyi cukor van, hogy nem képes az mind elerjedni. Az így készült bornak édessége attól függ, hogy mily mértékben aszalódott meg a szőlő. Természetesen minél jobban van megaszalódva a szőlő, a czukortartalom viszonylag annál több és így a belőle készült bor is annál édesebb.

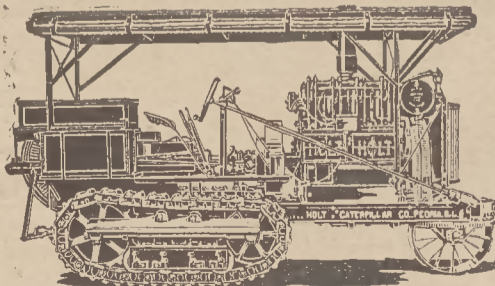
A szalmabor tehát tulajdonképen aszabor, a különbség a kettő között az, hogy az aszabor szőlője a tőkén aszalódik meg, míg a szalmabor szőlője szalmára teretgetve aszalódik meg.

Sz. G.

APRÓK.

Mennyi eső esik négy nap alatt. A klivlendli időjelző-intézet jelentést adott ki egy felhőszakadásról, a mely néhány hét előtt dühöngött Ohióban és több várost, temérdek falut és farmot elpusztított. A felhőszakadás négy nap és

A CATERPILLAR a legmegbízhatóbb, leggazdaságosabb üzemű egyetlen traktor, mely tartós esőzés után, mélyen felázott talajon vagy laza futóhomokon, sőt lápföldeken, hol kerekes traktor még csak megmozdulni sem tud, sőt ökör- vagy lófogát is csak sok bajjal vergődik át, fennakadás nélkül dolgozik. **A CATERPILLAR** egyaránt beválik szántásnál, tárcsásboronák, aratógépek vagy más munkaeszközök vontatásánál és fuvarozásánál. * * * * *

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utcza 15.

négy éjjel tombolt majdnem változatlanul egyforma erővel. Az intézet jelentése a földre zuhant víztömeget 10—12 000 billió literre becsüli, a mely szédítő tömegekről csak akkor alkothatunk fogalmat, ha megtudjuk, hogy 15 millió akr (egy akr ezerkétszáz négyszögöl) területet egyharmad méter magas vízzel borítana el. A természetnek ilyen arányu pusztító munkája mellett elenyésző semmiséggé törpül minden védekezés, nem használnál sem a mesterséges víztartó, sem a gát, töltés. A négy napig tartó, folyton zuhogó eső, a mely Ohio állam egész területét, ha ez csupa síkság volna, 18 centiméter magas vízzel öntené el, olyan megnyilvánulása a természet erőinek, a mellyel szemben minden előrelátás és minden mérnöki tudomány tehetetlenül áll: csupán enyhíthetjük a nyomort, a mely utána következik. Védőművekkel megelőzni a természet ilyen csapását teljesen kívül esik az emberi lehetőségek határain.

Repülőgép a földmérés szolgálatában. Az utolsó két év óta gyakran vetődik föl az eszme, hogy egyes vidékeket, a melyeket nehéz megközelíteni vagy a hol a huzamosabb ideig a tartózkodás több okból lehetetlen, repülőgépről vagy léghajóról kellene fölmérni s így készíteni róluk térképet. Egy német katonapilóta most memorandumban részletesen kidolgozott tervvel áll elő, hogy az aviatikai csapat számára csupán ezen a módon készítsenek új térképeket. A terv kivitele csupán pénzkérdés, azaz, mondja az ötletes katonapilóta, miután a katonaság számára mindig van pénz, nem is kérdés. Az olasz-török háború alatt az olaszok, a kiknek Tripolisról meglehetősen gyér térképük volt, ezen módon, repülőgépről és léghajóról csinált fölvételek alapján készítettek térképeket, a melyeknek kitűnő hasznát vették a háború ideje alatt, de hasznát látják most is.

Dió szüret és elraktározás. Ha egészséges, jól fejlett diót akarunk nyerni, várjuk meg azok teljes beérését, mely akkor éretett el, ha a szél által levert diónak zöld héja föl pattanik, a mint a földhöz ér a dió. Akkor a diót le lehet verni a fáról, de vigyázzal, hogy a fát meg ne sértsük. A levert s zöld héjától megfosztott diót, ellentétben más gyümölcsössel, szélnek, légvonatnak kitett helyre tesszük, hogy jól megszáradjon. Eladás előtt tisztítás céljából, öblítsük le a diót 2—3%-os sósvízzel, de ne hagyjuk a vízben állni, hogy a folyadék be ne hatoljon a dióba. A megpenészedés ellen célszerű a nedves diót 5—10 perczig kengőzöknek kitenni, az így kezelt dió száraz helyen nagyon soká eltartható.

Korai jó zöld takarmány az őszi keverék, mely egyenlő súlyrész, rozs, szürke őszi borsó és őszi vagy szősős bükkönyből áll. Hektáronként 220—250 kg. vetendő el szeptember elején jól elkészített, istállótrágyázott vagy káliszuperfoszfáttal ellátott földbe. Az éghajlati viszonyok és a föld fekvése szerint rendszeren már április végén vagy május elején kaszálható ezen zöld eleség. Tekintve a rozs gyors fejlődésére, hogy meg ne vénüljön a takarmány, tanácsos annak etetését lehetőleg korán megkezdeni. Ha elég gyorsan lekerül e keverék, lehet még utána takarmányrépát vetni, vagy burgonyát ültetni, de ha késlekedünk a letakarítással, még mindenestre lehet repczét vetni, mert mindezek részére jó elővetemény az őszi keverék. Ha nem tulbuja e takarmány s nem dül meg, akkor nagyon gazdag magtermést szolgáltat ez is, mint minden keveréktakarmány.

A jég nélkül hűtő edény. Most, mikor a balkán-háború által a kolerakérdés ismét megérett az aktualitásra, e lassan-lassan meghonosodó járvány izolálása mindnyájunknak első kötelességévé lett. Nem akarok rég elmondottakat ismételni, de hogy egy nagyszerűen működő nyári eszközt kellő megvilágításban mutathassak be, még egyszer el kell mondanom, hogy így járványos időben, e nyári veszedelem idején, a legjobb védekezés forralt vízzel élni. A legtöbbben azért riadnak vissza ennek használatától, mert a víz a forraláskor elveszti szén-savát és friss ízét, miáltal sokat szenved élvezhetősége, sőt megle-

hetősen kellemetlen utóíz hagy maga után; de még ez csak elviselhető volna valahogy, ha egyszerű és olcsó módon sikerülne e forralt vizet arra a hőfokra sülyeszteni, melyen kútból való kihuzásakor volt. És ime, a spanyolországi »alkarazza« nevű agyagedény díjtalanul és minden tekintetben megfelelően 2—3 óra alatt segít mind a két bajon, visszaszerzi a szén-savat is, a friss ízét is és a legkellemesebb hőfokra redukálja vizünk temperaturáját. Az alkarazza egy köcsög formájú likacsos edény: Készül pedig úgy, hogy fűrészpont és aránylag sokkal több fazekas agyagot gyurnak össze és formálják a kívánt alakra. Az égetéskor kiég a fűrészpont s a most már készen is lévő alkarazza likacsossá válik. A mikor a forralt vizet beleöntik, az apró pórusokon lassu szívárgással kijön a víz és a nyári meleg folytán nyomban párologni kezd. Munkába lép tehát a physika; a párolgás tehát lehüléssel jár s az alkarazza vize tehát két óra alatt a kúti víz hőfokára sülyed. De szüntelenül működik ám a chemia is és a víz e két óra alatt a levegőből visszapótolja elvesztett szén-savát s ezzel megszerzi friss ízét is.

Ime, hosszú éveken át, a nyári napok tikasztó melegében így üdit bennünket, így védi egészségünket, így bonyolít le hosszadalmas természetani és vegytani képleteket a potom két koronáért bárhol beszerezhető fáradhatatlan és nem is éppen fragilis alkarazza.

HIREK.

Időjárás Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében két hét előtti értesitésem óta egészében nem változott, a mennyiben egy-két nap szárazabb, eső nélküli napok után három-négy nap is, néha, mint e hó 3-án, ötször is volt eső. Nem is lehetett július hó 31-ikétől e hó 4—5-ig hordani. A csépelést azonban igen sok helyen az apróbb birtokosok erőltették. A csépelte buza azonban nem száraz, hanem nyers, szívós tapintatu. Igyekezzenek is az ily nedves buzán a ksigazdák tudadni. Negyedike óta nem esett, meg is indult a behordás mindenhol, a kint lévő keresztek legtöbbször azonban a földön fekvő részükön, sok pedig még fentebb is, nedves. Igen sok pedig már is csírás. Száraz idő volna már valahára kívánatos.

A Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézete gróf Széchenyi Emil elnöklésével ülést tartott, melyen Jeszenszky Pál bejelentése alapján örömmel vették tudomásul, hogy a gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügye teljes rendezést nyert. A belügyminiszter jóváhagyta a módosított alapszabályokat s ezek után a földmivelésügyi miniszter megadta a tizenöt éven át folyósítandó 19.400 korona hozzájárulást. Ezáltal lehetséges lesz az évek hosszú sora óta szolgáló gazdasági egyesületi tisztviselők megfelelő nyugdíjban való részesítése s a nyugdíjintézet igazgatósága már első ülésében két rokkantná lett gazdasági egyesületi titkár nyugdíjazott és egy a nyugdíjintézet megalakulása óta elhalt titkár özvegyének illő járulékot folyósított.

Egyesületek és szövetkezetek a kolozsvári kiállításokon. Az »Erdélyrészi Gazdasági Egyesületek« szept. 5-8. napjain tartandó tenyészállat-, termény- és gépkiallításain az erdélyi gazdatársadalmi egyesületek az idén a szokottnál jóval nagyobb arányokban fognak résztvenni. Így az állatkiallításban az erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarhát tenyésztők egyesülete külön csoportban fogja kiállítani a most lefolyt éves tejelőversenyen résztvevő teheneket. A »Kolozsvári Gazdasági Egyesület« számos tagja külön csoportokban fog résztvenni a kiállításon, ugyszintén az »Erdélyi Méhész Egyesület« is a tagok méhtermékeivel. A gazdasági körök és szövetkezetek közül az idén újra sokan jelentkeztek.

Beiratkozás a kassai m. kir. gazdasági akadémiába. A kassai m. kir. gazdasági akadémián a beiratkozások az 1913—1914. tan-

évre f. évi október hó 1—8-ig személyes jelentkezés alapján történik; október 9—15-ig a beiratást írásbeli kérvényre a tanári testület engedélyezheti. Ezen határidőn túl november hó 1-ig csak a m. kir. földmivelésügyi miniszter adhat engedélyt a beiratásra. A felvétel körülményei megtudhatók az akadémia igazgatóságánál.

A nyugati megyék fokozódó termése. Gazdasági kultúra tekintetében alighanem Pozsonymegye jár legelől az országban, a melyet nyomon követ Nyitra, Moson, Fejér, Győr, Komárom, Bars stb. megye. Ezekben a megyékben legbelteresebb a gazdálkodás, ezeknek természetlaga a legnagyobb s ezek használják fel egyézersmind a legtöbb műtrágyát. Ha az egyes megyék szántóföldterületét összehasonlítjuk műtrágyafogyasztásukkal, azt találjuk, hogy Pozsonymegye elhasznált 1912-ben minden kat. hold szántóföldjére 46.6 kg. szuperfoszfátot, Nyitramegye 33.5 kg.-ot, Mosonmegye 27.1 kg.-ot, Fejérmegye 27.7 kg.-ot, Győrmegye 25.5 kg.-ot, Komárommegye 24.0 kg.-ot, ellenben Máramaros, Udvarhely, Szolnok-Doboka, Hunyad, Csik stb. megyék mindmégannyian 1 kg.-nál kevesebbet, de persze talajuk termőképessége is messze mögötte marad a fentebb megnevezett megyék, bár többnyire nem jobb, de jobban trágyázott s ennek folytán nagyobb átlagterméseket adó talajának. S míg ez utóbbi megnevezett megyékben évente átlag alig 1—2 tizedkilogrammal emelkedik a szántóföld kat. holdjára a műtrágyafogyasztás, addig pl. Pozsonymegyében 1911-ről 1912-re 38.6 kg.-ról 46.6 kg.-ra, vagyis éppen 8 kg.-mal emelkedett.

Alsó-Bereg gazdasági helyzete. A június hó 26-ától tartó mindennapos esőzések jóformán teljesen tönkretették a várt terméseket. A Tiszafolyó hullámterében okozott kár, bár 10.000 kat. holdat borított el az ár, nem volt olyan nagy, mint a milyet a folytonos esőzések és az állandóan növekedő belvizek okoztak. A legnagyobb termelőközségek határai ma is víz alatt állanak, úgy hogy az aratási munkálatok végzése teljesen meg van akadályozva, a mi le van takarítva, az is nagy részben csírázik és elrothadásnak indult. A mesterséges és természetes takarmányok nagyrésze elpusztult, a kápnövények fejlődésben elmaradtak, elpusztultak. A gazdaközönség a vármegyei gazdasági egyesület útján mozgalmat indít a f. év tavaszán kiadott vetőmagvak árának elhalasztása egy évre, a pénzügyi helyzet javítása és a f. év őszére szükséges jó vetőmagféléknek kedvezményes árban adományozása érdekében. A gazdasági egyesület vezetősége örömmel értesült arról, hogy a földmivelésügyi miniszter a helyvidéki kirendeltség, a vármegye törvényhatósága és a gazdasági felügyelő bevonásával kiállításba helyezte az elképzelhetetlen helyzet szanalását. Csak aztán ne a pusztá ígért vagy a késői segély váljék valósággá.

Székelgye gazdák a balkáni szerződések revíziója ellen. A Háromszékmegei Gazdasági Egyesület Szentkereszthy Béla báró, főispán elnöklésével tartott igazgatóválasztmányi ülésén a Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ átirata alapján egyhanguan tiltakozott a balkáni államokkal kötött vámszerződések revíziója ellen. A tiltakozó határozatot feliratilag közli az egyesület a kormánylyal.

A fogyasztási szövetkezetek fejlődése. A rossz pénzügyi viszonyok legkevésbé érintették az altruisztikus alapon működő szövetkezeti intézményeket. A szövetkezetek vezetőinek több ízben elhangzott nyilatkozatain kívül ennek egyik bizonyítéka az a kimutatás is, a mit a legnagyobb magyar szövetkezeti központok egyike, a »Hangya« a folyó évi első hét hónap lebonyolított forgalmáról s annak emelkedéséről a legutóbb közzétett. 1912. év első hét havában ugyan a »Hangya« forgalmának értéke volt: 15,096.765 korona 99 fillér. 1913-ban az első hét havi forgalom értéke 16,533.490 korona 84 fillér. Az emelkedés tehát az esztendő első hónapjában a múlt évihez képest

Hizott sertéseket,
levágásra való hussertéseket a bécsi
vásáron legelőnyösebben értékesít

SCHLEIFFELDER ÉS TÁRSAI
WIEN, ST.-MARX.

A szállítás és eladás mód-
zatai felől díjmentesen meg-
bizható és gyors felvilágosítás-
sal szolgál. Magyar levelezés.

1,436.724 korona 85 fillért tett ki. Számbavehető volt a forgalomemelkedés július havában is. Az 1912. évi július havi forgalom kitett 2,344.987 korona 39 fillért. Az idén 2,698.847 korona 02 fillért. Az emelkedés tehát egy hónap alatt 353.859 korona és 63 fillért tett ki. A »Hangya« kötelékébe ezidőszakra 1226 működő falusi fogyasztási szövetkezet tartozik, tehát 31-el több, mint a múlt év végén. Ezeknek a forgalma szintén igen jelentékenyen emelkedett a múlt évihez képest.

A Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye Gazdasági Egyesülete ugyanis mint vármegyei mezőgazdasági bizottság, *Keglevich* Gábor gróf elnöklésével ülést tartott, melyen *Zsivanovits* Béla s.-titkár tett jelentést a különböző megkeresésekről és az egyesület legutóbb kifejtett tevékenységéről. A jelentések tudomásulvétele után elhatározták, hogy a földművelésügyi minisztert hivatalbalépése alkalmából üdvözlőn fogják.

Komlóhírek. Délnémetországban már megengyhült az időjárás július utolsó hetében s ez jó befolyással volt a viritó komlóra. Bajorország sok vidékén, különösen a központban *Spaltban*, már közepes termés remélnek. Würtembergben szintén és Badenben is; de már *Elszászban* rosszul állanak a komlóskertek. Nem bír a toboz fejlődni, csak $\frac{1}{3}$ termést várnak a tavalyihoz képest. Angliában igen nagy a penész baj; $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ termést várnak, de rossz minőségben. Az esős hideg éjszék azonban állandók Csehországban s július végén még inkább rosszabbodott a helyzet úgy, hogy most már kevés kivétellel csak $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ termést remélnek. Jó közepes termés lesz Galiciában, nincsen nagy panasz Oroszországban. De általában az idén 30—40%-a a szokásos terméseknek hiányozni fog. A kereskedelem már a legnagyobb idegességgel és automobillal járva körül — 50 kilónként 400 K.-s elővételekkel — Saaz környékén. Galiciában 220 K.-t kínálnak 50 kilónként. Ez a helyzet szignatúrája! Idehaza az esők miatt lassu a kivirítás az erdélyi részeken. A völgyi kertekben árvíz is volt. Valamivel jobb állapotok vannak a Bácskában, a hol a kivirítás igen jó, de a tobozfejlődés lassan indul meg. Itt is járnak már ügynökök s szintén kínálnak elővételeket, de 100 kilónként. Általán tartózkodni kellene ettől, vagy csak jó szerződéssel és nagy előleggel — hogy a cseh meg ne ugorhasson! Az is igaz, hogy ezt bajos visszafizetni, ha a termés nem üt be! A nagy termelő megkísérelheti termésének 20—30%-val — a kis termelő csak kész termést adjon el — addig míg javulnak az árak.

s.—r.

Országos kertészeti kiállítás Budapest. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által október hónap 9—11. napjain rendezendő országos kertészeti kiállítás bejelentési határideje szeptember hó 1-én jár le s ennek megfelelően sűrűn érkeznek máris megkeresések a kiállítási irodához, a hol egyébként is szívesen adnak minden irányban felvilágosítást.

Uj cukorgyár. Hír szerint gróf Károlyi Lajos jószágigazgatósága azt tervezi, hogy Stomfán vagy Galántán, esetleg a szatmármegyei Erdődön cukorgyárat állít fel. A gyár helyével még nincsenek tisztában, csak arra nézve történt megállapodás, hogy az uradalmak saját termésű répáját dolgoztatják fel s az alapítás céljából idegen tőkét nem vesznek igénybe.

A szőlők újabb veszedelme. Tiszaugról, a nagy szőlőtermelő vidékről, érkezett a hír, hogy a szőlők a folytonos esőzés folytán nem tudnak kellőképp fejlődni, cukrosodni; ellenkezőleg, a szőlőbogyók már is kezdenek kővesedni. A megkövesedett bogyóju szőlőfürtök pe-

dig tudvalevőleg zölden maradnak s így rothadnak el.

Rossz szüreti kilátások Franciaországban. Francia szaklapok közlései szerint az idén a peronoszpóra és a lisztharmat (oidium) nevű szőlőbetegség nagy pusztításokat okozott a franciaországi szőlőkben. A *Moniteur Vinicole* című lap szerint a múlt évben termelt 59,384.071 hektoliterrel szemben az idei bortermést a szőlők jelenlegi állása szerint csak 45,110.000 hektoliterre becsülik.

A saját termésű bor kimérése. A pénzügyminiszter, konkrét esetből kifolyólag kimondta, hogy szőlőbirtokos saját termésű borának elárúsítása után III. osztályu kereseti adót csak akkor tartozik fizetni, ha az árusítást kocsmaszerűen üzi.

A Forhin szőlőpermetezési anyaggyár, mint értesülünk, részvénytársasággá alakult át Lukács Sándor nyug. miniszter tanácsos elnöke alatt. Az eddigi cégtársak közül csakis Forda Jenő marad az új részvénytársaságban, a ki mint annak alelnöke fogja a gyár ügyeit továbbra is vezetni.

Szesztermelés és forgalom. A magyar korona országainak szesztermeléséről és szeszforgalmáról 1913. év június havában és az 1912. évi szeptember hó 1-étől bezárólag 1913. június hó végéig terjedő idő alatt a következő végleges kimutatást közöljük: *Termelési adó* alá eső szeszfőzdek termelésre bejelentettek június havában 1931 hl.-t (+ 529 hl.-t az előző év ugyanazon időszakához képest); a fentemlített időszakban 38.151 (— 10.566) hl.-t. *Fogyasztási adó* alatt termeltek a szeszfőzdekben júniusban 64.646 (+ 9189) hl.-t, a fentemlített időszakban 1,533.473 (+ 103.674) hl.-t. *Bevételeztek* fogyasztási adóval terhelten szabadraktárakká nyilvánított szeszfinomítóban és szabadraktárakban június havában 41.193 (— 885) hl.-t a kisebbik, 17.135 (+ 2441) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 58.328 (+ 1556) hl.-t; a fentemlített időszakban 589.765 (— 9323) hl.-t a kisebbik, 164.677 (+ 48.557) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 754.442 (+ 39.234) hl.-t. *Elszállítottak* szeszfőzdekből, szabadraktárakká nyilvánított szeszfinomítókból és szabadraktárakból a fogyasztási adó lefizetése mellett júniusban 62.329 (+ 4465) hl.-t a kisebbik, 17.936 (+ 2302) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 80.265 (+ 6767) hl.-t, a fentemlített időszakban 625.481 (— 12.157) hl.-t a kisebbik, 172.069 (+ 71.402) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 797.550 (+ 59.245) hl.-t. Fogyasztási adóval terhelten a) a magyar korona országainak lévő vállalatok részére júniusban 41.929 (+ 5291) hl.-t a kisebbik, 18.380 (+ 1747) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 60.309 (+ 7038) hl.-t, a fentemlített időszakban 592.730 (— 10.280) hl.-t a kisebbik, 167.291 (+ 50.210) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 760.021 (+ 39.930) hl.-t; b) kivételre a vámvonalon át összesen júniusban 1452 (+ 1189) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, a fentemlített időszakban 4 (+ 4) hl.-t a kisebbik, 18.117 (+ 11.251) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 18.121 (+ 11.255) hl.-t; c) másnemű adómentes felhasználásra júniusban

28 (— 2399) hl.-t a kisebbik, 18.349 (+ 6229) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 18.377 (+ 3830) hl.-t, a fentemlített időszakban 328 (— 24.889) hl.-t a kisebbik, 153.429 (+ 32.387) hl.-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 153.757 (+ 7498) hl.-t. Az 1913. április havában felhasználásra kiszállított alkoholmennyiségből 4114 hl. eczetgyártásra és 13.067 hl. egyéb célokra került elszállításra. A *kezdőleges szesz készlet* az 1912/1913. termelési időszak kezdetén 1912. évi szeptember hó 1-én a kisebbik adótétel mellett 81.173 hl., a nagyobbik adótétel mellett 69.715 hl. volt. A fenmaradt készlet az 1912/1913. termelési időszak harmadik negyedének végén 352.187 hl. volt.

A béresgazda felügyeleti joga. Fölmerült esetből kifolyóan elvi határozatban mondtotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy a cselédekkel rendelkező béresgazda az 1907. évi XLV. t. cikk szempontjából a gazdasági cselédekkel szemben a gazda felügyeletre jogosított megbízottjának tekintendő.

A gépügynöknél tett vételi ajánlat. A m. kir. Kuria elvi jelentőségű ítéletben kimondta, hogy az egyszerű gépügynöknél tett vételi ajánlat, annak az ügynök megbízójához történt beküldéséig joghatályossá nem válik, attól tehát az ajánlattevő addig az időpontig bármikor visszalahet.

Kereskedelem, tőzsde.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten a forgalom korlátolt volt és a szeszárok a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak, későbbi zárlatokra. Azonnali és augusztusi szállításra olcsóbb ajánlatok voltak.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 205—206 kor., adózatlanul 66—67 K, ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb ajánlatok voltak.

Denaturált szesz h rdóval együtt 54—54.50 kor. kelt el. Tartányáru olcsóbb árban volt ajánlva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről gyér a kínálat és kontingens nyersszeszt 57—58 kor. ajánlanak finomítók. Uj termelési idényre jegyzésen alól néhány zárlat létesült.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59.50—60.50 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	205—206	K
Finomított szesz adózatlan	66—67	»
Nyersszesz adózva	203—204	•
Denaturált szesz	54.—54.35	•

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester utca, 1913. augusztus 7-én. A székeslővárosi vásár igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekből 197 szekér réti széna, 27 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 38 szekér egyéb takarmány (luczerna és zaboshükköny stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom közép.

Arak q-ként állárben a következők:

Réti széna I. r. 840—940, réti széna II. r. 600—800, réti széna csomagolása 500—540, muhar 760—

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Hapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hírneves füstös-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21. Telefon 91—21.

880, zsupszalma 380—480, alomszalma 340—400 takarmányszalma —, tengeriszár — egyéb takarmány —, zabos-bükköny 640—840 —, lóhere —, luczena 760—840 (uj), köles —. sarju — szalmaszecska 440—500. Összes kocsiszám 300. Összes súly 360.400 kilogramm.

Román tengeri: 200 mm. 16.65 K. 200 mm. 16.80 K.

Uj árpa: 300 mm. 15.40 K. 200 mm. 15.30 K. 1500 mm. 15.40 K. 5000 mm. 15.30 K.

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	10.55—10.56
Buza októberre.....	11.47—11.48
Rozs áprilisra	9.25— 9.26
Rozs októberre	9.35— 9.36
Zab áprilisra	9.73— 9.74
Zab októberre	8.46— 8.47
Tengeri 1913. májusra..	8.02— 8.03
Tengeri júliusra.....	8.12— 8.13

Napijelentés a gabonatözsderől.

— 1913. augusztus 7. —

A kínálat aránylag mérsékelt, míg a keretlet elegendő. Az irányzat tartott és a forgalomba került 30.000 mm. változatlan áron kelt el. — Rozs változatlan, zab és tengeri tartott.

Eladatott:

O-buza (raktár). 2150 mm. 76 kg. 22 K, 200 mm. 76 kg. 22.35 K, 2792 mm. 76.3 kg. 22.15 K, 3500 mm. 76.5 kg. 22.40 K, 3026 mm. 76 kg. 22.05 K.

Uj buza (tiszavidéki). 300 mm. 80 kg. 22.90 K, felső, 300 mm. 80 kg. 22.75 K, felső, 1000 mm. 79 kg. 23.10 K, felső, 100 mm. 79 kg. 23 K, 1200 mm. 79 kg. 23.10 K, 1000 mm. 79 kg. 23 K, 1270 mm. 79 kg. 23.10 K, 200 mm. 78.5 kg. 23 K, 200 mm. 77 kg. 22.60 K, 100 mm. 76 kg. 22.20 K.

Hartai: 1500 mm. 79 kg. 22.85 K.

Fehérmegyei: 1500 mm. 78 kg. 22.75 K.

Pestvidéki: 500 mm. 80 kg. 23.— K, 300 mm. 80 kg. 23.— K, 300 mm. 80 kg. 22.75 K, sárga, 500 mm. 80 kg. 23.— K, 300 mm. 79.5 kg. 23.10 K, 400 mm. 78 kg. 22.75 K, 100 mm. 78 kg. 22.— K, szivós, 300 mm. 78 kg. 22.80 K, 550 mm. 78 kg. 22.80 K, 1500 mm 79 kg. 22.90 K.

Felsőmagyarországi: 500 mm. 81 kg. 23.10 K, 500 mm. 81 kg. 23.— K, 200 mm. 80 kg. 22.80 K, 200 mm. 80 kg. 22.70 K, 500 mm. 79 kg. 22.75 K.

Mind három hónapra.

Uj rozs: 300 mm. 16.80 K, 300 mm. 16.80 K, 700 mm. 16.76 K, 200 mm. 16.65 K, 300 mm. 16.75 K, 1000 mm. 16.80 K.

O-zab: 100 mm. 18.15 K, 100 mm. 18.20 K.

Uj zab: 100 mm. 17.30 K, 100 mm. 17.50 korona.

Magyar tengeri: 200 mm. 16.70 K, 100 mm. 16.65 K, 100 mm. 16.60 K.

Készáru-tözsde 1913. augusztus 7-én.

Fajta	Hektoliterenkénti súly kilogrammban		100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliterenkénti súly kilogrammban		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:								
Tiszavidéki	75	—	—	79	22.20	22.55		
"	76	—	—	80	22.30	22.65		
"	77	—	—	81	—	—		
"	78	22.05	22.40	82	—	—		
"	75	—	—	79	22.15	22.40		
Fehérmegyei	76	—	—	80	22.25	25.50		
"	77	21.70	22.—	81	—	—		
"	78	21.75	22.10	82	—	—		
"	75	—	—	79	22.—	22.50		
Pestvidéki	76	—	—	80	22.20	22.50		
"	77	—	—	81	—	—		
"	78	21.90	22.20	82	—	—		
Bánsági	75	21.50	21.85	79	—	—		
"	76	21.80	22.05	80	—	—		
"	77	21.90	22.20	81	—	—		
"	78	21.9	22.30	82	—	—		
Bácskai	75	—	—	79	22.20	22.55		
"	76	—	—	80	—	—		
"	77	—	—	81	—	—		
"	78	22.05	22.40	82	—	—		
Rozs elsőrendű uj középminőségű (uj)					17.05	17.20		
Árpa takarmányáru elsőrendű					15.60	16.—		
Köles elsőrendű (uj)					18.60	19.—		
Zab elsőrendű (uj)					17.30	17.80		
Tengeri belöldi uj					16.50	16.65		
román v. bolgár					16.65	16.80		
Repceakáposzta					—	—		

Laptalajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Feladó szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetezeti gabonarakarok gabona és élelményforgalmáról és készleteiről.

1913. július 26-tól 1913 augusztus 2-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
mennyisége métermázsákban					
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1913. júl. hó 26-án.	490562	46951	92833	71253	817496
Betét 1913. júl. 26-tól rozás 1913. aug. 2-ig	88357	5625	7465	5654	119729
Kitét 1913. júl. 26-tól rozás 1913. aug. 2-ig	96209	9815	4211	27880	95042
Készlet 1913. aug. hó 2-án	43210	43261	35857	49037	402183
II. Az 1913. aug. hó 2-án megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Bács	876	469	—	2287	95964
Berettyóújfalú	—	118	—	—	—
Békéscsaba	13023	268	166	641	6195
Brassó	1922	—	—	695	1845
Budapest	294801	8441	—	26170	81536
Csáktornya	100	588	1353	139	3199
Czegléd	2717	1041	506	295	2914
Dobozcon	588	24 0	69	11	502
Déaványa	6305	513	271	5	482
Érmihályfalva	—	2478	101	27	344
Fiume	8931	63	372	9542	119750
Győr	4632	1286	3419	98	15920
Kába	—	—	—	—	—
Karczag	3989	—	102	20	—
Kassa	—	—	—	—	—
Kisújszállás	5185	113	167	30	—
Kisvárdá	100	550	—	—	300
Kolozsvár	1972	288	22	374	3484
Marosudás	78	164	—	—	611
Maros-Vásárhely	1080	37	194	212	377
Mátészalka	264	50	—	84	—
Mezőkaszon	—	—	—	—	—
Mezőtúr	9432	—	86	3	—
Miskolc	2557	436	688	520	157
Nagybeöskerek	9757	50	33	275	7430
Nagykanizsa	259	15820	11213	913	2228
Nagykároly	26	1894	—	—	10
Nagyszalonta	13362	—	—	1036	—
Nagyszében	308	247	105	737	3516
Nagy-Várad	38	—	48	198	642
Nyíregyháza	141	3564	133	36	1277
Nyitra	2877	79	2966	95	—
Pancsova	—	—	—	—	—
Pozsony	—	—	—	—	—
Szarvas	3861	54	328	147	957
Szatmár-Németi	864	645	99	162	1777
Szeged	5686	1000	210	—	1872
Szombathely	202	—	9116	—	—
Temesvár	3242	4	213	253	3216
Versecz	3317	56	380	334	2878
Eszék	—	—	—	—	—
Sziszek	142	—	—	2137	2034
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetezeti gabonarakarok.	5358	76	132	673	167

MAGYAR KIRÁLYI

VASGYÁRI HIVATAL
ZÓLYOMBRÉZÓ.

1913. évi 24755/E10 sz.

Pályázati hirdetmény.

A zólyombrézói m. kir. vasgyári hivatal a f. évi szeptember hó 1-től 1914. év augusztus végéig terjedő időre 750, szóval Hétszázötven métermázsas zabszükségletének biztosítására ezennel pályázatot hirdet.

A fent közölt mennyiség hozzávetőleges szükségletet képezvén, fenntartjuk magunknak a jogot, hogy az elfogadott ár és feltételek mellett a pályázatot mennyiségnél 25%-al többet, avagy kevesebbet is megrendelhesünk.

A zabnak I. minőségűnek, nagy szeműnek, konkoly és portól mentnek és hektoliterenként legalább 44 kg. súlynak kell lennie.

Az egy koronás okmány bélyeggel ellátott ajánlatok „Zabajánlat 24755 számhoz“ megjelölésével zárt borítékban **f. évi augusztus 16-ig alulírott vasgyári hivatalhoz benyújtandók**, mely ajánlattal egyidejűleg bánatpénz gyanánt az ajánlott zab értékének 5% (öt) százaléka készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban helybeli pénztárunknak beküldendő, mely bánatpénz a szállítás elnyerése esetén az elvállalt szállítási kötelezettségek pontos teljesítésének biztosítása céljából, kötlevelelünk kézhez vételétől számított 8 napon belül 10 (tíz) %-os biztosítékra lesz kiegészítendő.

Ha a szállítással megbízott cég a kötlevelet aláírva a jelzett határidő alatt be nem küldi, úgy a szállításra vonatkozó igényét és bánatpénzét elveszti.

A letét biztosíték a kötlevelelben elvállalt kötelezettség pontos teljesítése után az átvételi záradékkal ellátott letétjegy ellenében szállítónak vissza fog adni.

Készpénzbeli biztosíték után szállító kamatot nem követelhet, az értékpapir szelvények azonban a lejárat után kiadatnak.

Az ajánlatban az egységár 100 kg.-ként teljes kocsiszámokban bérmentve Zólyombrézó állomásra szállítva adandó meg.

A szállítás f. év szeptember 1-től 1914. évi augusztus végéig terjedő időben, a szükséglet szerint esetről-esetre kiállítandó megrendelő levelek alapján az azokban előírt határidőkre lesz teljesítendő.

A zab a szállító cég zsákjaiban szállítandó, melyek az átvételtől számított 8 napon belül szállítónak bérmentve visszaküldetnek.

Ha a szállító cég a megrendelt mennyiséget az előírt határidőre be nem szállítaná, vagy pedig a minőség tekintetében meg nem felelő s e miatt visszautasított zabot a kitűzött határidőre nem pótolná, jogunkban áll azt a szállító költségén bárhol és bármely áron beszerezni s az abból származó költséget követeléséből, vagy biztosítékából levonni.

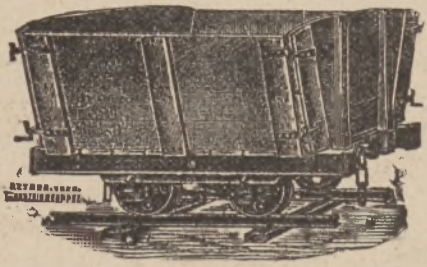
A közvetlenül gyárunkhoz beküldendő számlák, szabályszerűen bélyegzett nyugták ellenében a szállítást követő hó folyamán 2% pénztári engedmény levonása mellett a m. kir. állami vasgyárak központi pénztáránál (Budapest, Kőbányai-ut 21.) készpénzben fognak kifizettetni.

Alulírott vasgyári hivatal fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson.

Ajánlattevő ajánlatával mindaddig kötelezettségben marad, míg annak el, vagy el nem fogadásáról értesítve lesz.

Zólyombrézó, 1913 július 31.

Magyar királyi Vasgyári hivatal.

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK.

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE

vagy

BÉRBE

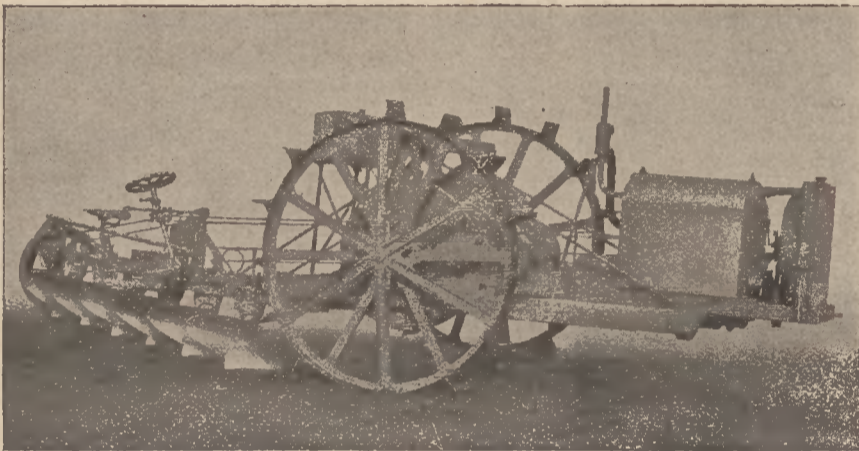
kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST Andrassy-ut 53. szám.

FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK díjmentesen.

STOCK MOTOREKE

erős, könnyű, egyszerű, olcsó.

Üzemben megtekinthető. Részt vesz a galántai ekeversenyen.
Minden ekeversenyen **első** díjat nyert.
Közel 700 eke dolgozik **kifogástalanul**
a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett.

Vezérképviselet:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

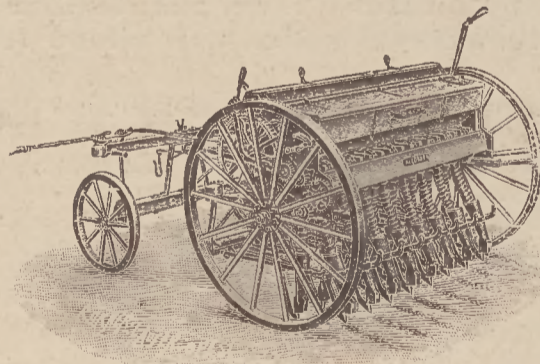
BUDAPEST, V. KER., KLOTILD-UTCZA 4. SZÁM.

KÉPVISELETÜNK: Duna-Tisza köze, Tiszántul és Erdélyben: **DÉNES B.** betet
társaság, Budapest, V., Lipót-körut 15.

SZAB.

„REKORD II“

sorba vet –
sorba trágyáz.

sorba vet –
sorba trágyáz.

Beszerzési ára a jelentékeny műtrágyamegtakarításból és tetemes terméselőbblétekből már az első évben megtérül.

Saját érdeke minden gazdának, hogy mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjék a „REKORD II“ vetőgép iránt.

Felvilágosítással szívesen szolgál:

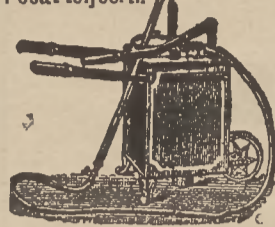
A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST,

Fióktelepek: Nagyvárad, Debreczen, Temesvár.

A Heller-féle „KING“

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül:

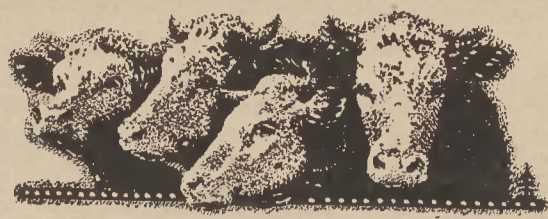
PITTORE és TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) **60 koronától 320 koronáig.**

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1. Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömörövezetékkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.

A mezőgazdasági kiállításon Budapesten az idén **nagy sikert értek el a CHVOJKA-féle**

önműködő önitatók.

Prospektust s költségvetést nyújt

CHVOJKA F. cég

PRELOUC 102. (Csehország.)

Gazdasági egyesületek tagjai külön :: kedvezményben részesülnek. ::

Képzett gazda

250-300 m. hold területű birtokot bérbe vesz folyó évi nov. 1-i határidővel, legszívesebben úgy, hogy élő- és holtfelszerelést a birtokba viszi, esetleg nagyobb földbérlethez mintegy 30,000 korona tőkájével társul ajánkozik. Szíves megkereséseket „Gazda“ jellegével postrostant Kisgörcbő Zala megye címre kérem.

Eredeti felsőinthal és montavonai tenyész- és tejelő-marhát

Anton Hell, Imst, Tirol. A piaci viszonyokról és árjegyzésekről készséggel szolgá felvilágosítással.

Eladó birtok

Somogy megyében, vasutállomástól 5 percnyire 505 magyar hold igen jó minőségű birtok élő és holt felszereléssel együtt szabad kézből minden órán eladó. A birtokból 460 hold szántó, a többi rét és legelő. Van rajta egy 5 szobás urasági lakás és megfelelő gazdasági épületekkel is jól fel van szerelve. Venni szándékozók forduljanak **PFINN ISTVÁN** takarékpénztári igazgatóhoz, Székesfehérvár, Fejérmegyei takarékpénztár.

Horváth István mezőturi gazdaságában

az országos tenyészállatvásárok alkalmával többszörösen kitüntetett

Karakul-juhtenyésztéséből

40 db 1-4 éves **Kos** és 70 db számfelüti **Kos** 2-6 éves számfelüti **anyajuh** eladó.

Házi Kezelésben levő nagyobb uradalomban ez év folyamán a

RENDELKEZŐ FŐTISZTI ÁLLÁS

Kerül üresedésbe. Pályázóktól megkívánatik: feddhetlen előélet, hosszabb évkorlat intenzív Kezelt nagyobb birtok önálló Kezelésében. Javadalmazás, mely a fix fizetésen kívül a tisztai v. delemben való részesedésből áll, megállapodás szerint. Éleleirást, eddigi működést, családi állapotot és fizetési igényeket részletesen körülíró pályázatokat „Önálló gazda 40350“ sz. a. kéretnek: **Schwarz József** hirdetési irodájába, Budapest, Andrássy-ut 7.

KLISÉKET

MINDENMÉ NYOMTATVÁNYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
KÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOCINNOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENCERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

Ingtalanok adásvételét és bérleteket pontosan és lelkiismeretesen közvetít az évek óta közmegegyezésre működő **BALASSA JENŐ** cég Jászberényben.

Szeszgyári iroda FREY LAJOS

okl. vegyész
elfogad jutányos feltételek mellett minden szakbavágó munkát, mint üzemi ellenőrzést, átalakítást stb. Továbbá szeszgyárak, szeszfinomítók tervezését, építését, költségvetések, berendezések felülbírlását, nemkülönben a szesz értékesítését és az összes gazdaságba — gazdasági iparba vágó gépek beszerzését, valamint mindenemű gazdasági megbízatást.
BUDAPEST,
V. kerület, Ügynök-utca 16., III. emelet 4.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII. József utca 15. szám alatt.

KLINGER HENRIK

Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar vállalat Sepsiszentgyörgyön. □□□□□□

Raktár:
BUDAPEST, V., Szabadság-tér 11. sz.

Ajánlja készítményeit, u. m.

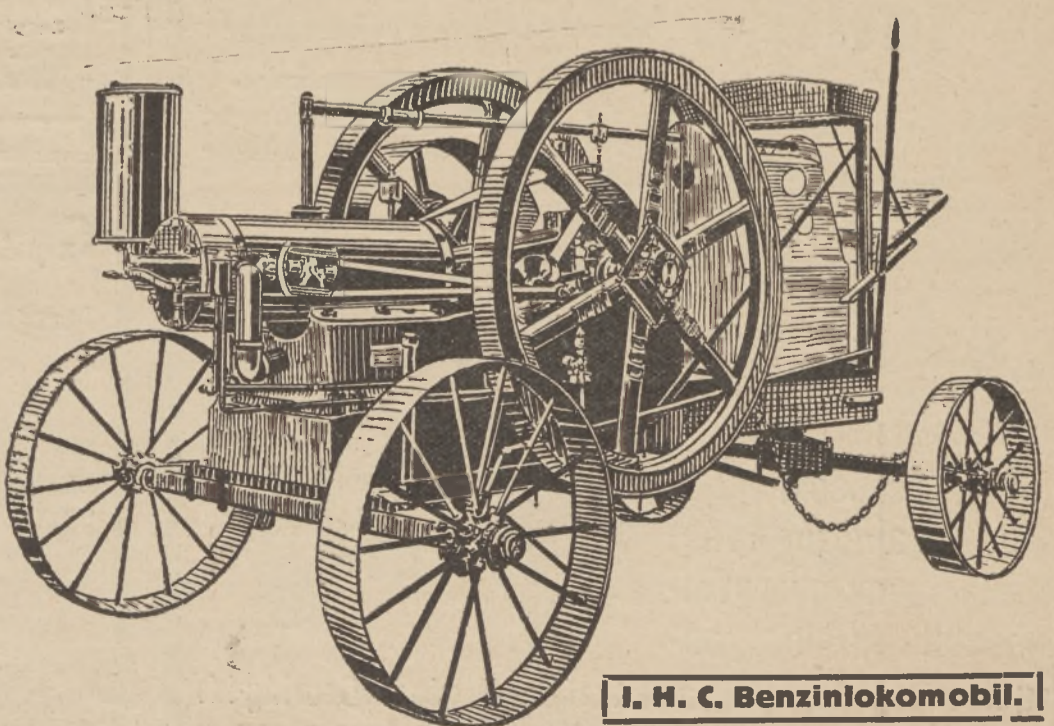
lisztes-, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vízmentes ponyvák** gépekre és kazlakra, **nyers szeker- és repceponyvák**, **nyers és ruggantázott kender-tömlőket**, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

— Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök. —

I. H. C. BENZINMOTOROK

1-25 eff-lóerővel **stabil** felállításra lokomobilok és **magánjáró benzinlokomobilok**, mint **takarománykészítő, vízszivattyuzó és cséplőmotorok** rohamosan terjednek, mert **üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.** Gazdasági célokra csakis az eredeti I. H. C. benzinmotor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátítja.

INTERNATIONAL HARVESTER Co. OF AMERICA

Budapest, V. kerület, Váci-ut 98. szám.
Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

I. H. C. Benzinlokomobil.

